

Početna stranica>Vaša prava>Temeljna prava>**Povelja o temeljnim pravima – najbolje prakse država članica**

Povelja o temeljnim pravima – najbolje prakse država članica

U ovom se odjeljku opisuju inicijative kojima države članice promiču primjenu Povelje Europske unije o temeljnim pravima i informiranost o njoj.

Želimo pružiti sljedeće informacije:

koje inicijative pokreću vlade država članica radi promicanja primjene Povelje i informiranosti o njoj u zakonodavnim, upravnim i sudskim tijelima te tijelima za izvršavanje zakonodavstva

kako države članice obavješćuju građane o njihovim pravima iz Povelje i kako surađuju s različitim akterima, kao što su organizacije civilnog društva, nacionalne institucije za zaštitu ljudskih prava, tijela za ravnopravnost i akademska zajednica radi pravilne primjene Povelje

kojim se nevladinim inicijativama promiče primjena Povelje i informiranost o njoj.

Posljednji put ažurirano: 22/11/2021

Stranicu održava Europska komisija. Informacije na ovoj stranici ne odražavaju nužno službeno stajalište Europske komisije. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest koja se odnosi na propise za autorska prava za europske stranice.

Povelja o temeljnim pravima – najbolje prakse država članica - Njemačka

Vladine politike kojima se promiču primjena Povelje i informiranje o njoj u zakonodavnim i upravnim tijelima, tijelima za izvršavanje zakonodavstva i pravosuđnim tijelima.

Na nacionalnoj razini:

U Priručniku za izradu zakonodavstva (Handbuch der Rechtsförmlichkeit), koji je izdalo Savezno ministarstvo pravosuđa i zaštite potrošača (Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz), a u kojem su navedene preporuke o obliku i izradi zakonodavstva i zakonski instrumenti koje predlažu savezna ministarstva, navodi se da prijedlozi zakona kojima se želi uskladiti savezno pravo s pravom Europske unije moraju biti u skladu s Poveljom. Ako takve veze postoje, to se mora objasniti u obrazloženju.

http://www.bmjv.de/DE/Themen/Rechtssetzung/Buerokratieabbau/HDR/HDR_node.html

U „**Nacionalnom akcijskom planu protiv rasizma**: Stajališta i mjere za rješavanje ideologija nejednakosti i povezane diskriminacije” (2017.) izričito se spominje Povelja EU-a o temeljnim pravima u kontekstu pravne osnove i okvira (str. 12. engleskog prijevoda). Nacionalni akcijski plan treba i dalje smatrati okvirom koji je utvrdila savezna vlada i koji će ubuduće biti predmet dijaloga s civilnim društvom.

<http://www.bundesregierung.de/breg-de/suche/nationaler-aktionsplan-gegen-rassismus-1145356>

Njemačka pravosuđna akademija (Deutsche Richterakademie) (<http://www.deutsche-richterakademie.de/>) nudi seminare i konferencije o primjeni Povelje. Primjerice, predavanje Njemačke pravosuđne akademije „Uvod u europsko pravo”, namijenjeno sucima i javnim tužiteljima, bavi se osnovnim načelima prava EU-a, uključujući Povelju, te utjecajima prava EU-a na nacionalne pravne sustave.

Konferencija „Upravna nadležnost: djelotvorna sudska zaštita u svakodnevnoj praksi”, koju organizira Njemačka pravosuđna akademija, namijenjena je upravnim sucima, a na njoj se obrađuju, među ostalim, teme ljudskih prava u svakodnevnoj sudskoj praksi.

Na **Saveznom sveučilištu primijenjenih upravnih znanosti** (Hochschule des Bundes für öffentliche Verwaltung) (<http://www.hsbund.de/>) Povelja se uzima u obzir u raznim studijskim programima.

Povelja je dio diplomskog kolegija „administrativno upravljanje” na Odsjeku za opću unutarnju upravu. Općenito, temeljna i/ili ljudska prava više se ne obrađuju samo na nacionalnoj osnovi, nego cjelovito, a pritom se u obzir uzimaju sve kodifikacije temeljnih i/ili ljudskih prava primjenjive na Saveznu Republiku Njemačku, tj. Temeljni zakon (Grundgesetz), Povelja i Europska konvencija o ljudskim pravima.

Odsjek za saveznu policiju bavi se Poveljom u glavnom studijskom programu koji je dio modula „Ljudska prava i demokracija u EU-u” pod naslovom „Europska zaštita temeljnih prava”.

Na odsjeku za saveznu kriminalističku policiju Povelja se obrađuje na preddiplomskom studijskom programu, na kojem se o njoj raspravlja u smislu obveze policije da u svojem djelovanju poštuje temeljna i ljudska prava, ali i u smislu provedbe Direktive (EU) 2016/680.

Na odsjeku za obavještajne službe Povelja je obuhvaćena kao dio predmeta „Europsko i međunarodno pravo”, „Pravo obavještajnih službi” i „Ustavno pravo”.

Savezna akademija javne uprave (Bundesakademie für die öffentliche Verwaltung – BAKöV) (https://www.bakoev.bund.de/DE/00_Home/Functions/StartseitenTeaser/Fortbildung.html) bavi se Poveljom na osnovnim seminarima o EU-u. Prije je i BAKöV nudio seminare o „Povelji EU-a o temeljnim pravima” u okviru koncepta „Posebno izdanje o EU-u”.

Na razini savezne zemlje (izbor):

Poznavanje i razumijevanje Povelje promiču se na razini savezne zemlje, posebno u kontekstu pravnog osposobljavanja.

Na temelju dijela 5. odjeljka (a) stavka 2. treće rečenice njemačkog Zakona o sucima (Deutsches Richtergesetz – DRiG) obvezni predmeti koji se moraju obraditi na studiju prava jesu osnovna područja građanskog prava, kaznenog prava, javnog prava i postupovnog prava, uključujući veze s europskim pravom. Stoga je i Povelja, na koju se upućuje u članku 6. stavku 1. UEU-a, dio obrazovnog i ispitnog nastavnog plana.

Primjer iz Donje Saske:

Izborom brojnih tema za pisane ispite pod nadzorom, posebno za obvezne predmete, Ured Donje Saske za državni pravosuđni ispit (Landesjustizprüfungsamt) osigurava da se studenti tijekom školovanja bave europskim pravom i, posljedično, Poveljom o temeljnim pravima. Isto vrijedi i za usmene ispite iz obveznih predmeta, koji obuhvaćaju teme kao što su zaštita osobnih podataka na temelju članka 8. Povelje i zaštita okoliša na temelju članka 37. Povelje.

U **Baden-Württembergu** prava koja se odnose na solidarnost zajamčena člankom 27. i dalje Povelje (uključujući zdravstvenu skrb, obiteljski i profesionalni život te poštene i pravične radne uvjete) predmet su raznih konferencija u području osposobljavanja o menadžmentu, osposobljavanja kadrovske osoblja i zdravstvenog menadžmenta. I stručne konferencije na kojima se obrađuje materijalno pravo dotiču se područja obuhvaćenih Poveljom. Primjeri su konferencije o pravima na skrb (članci 25. i 26.), obiteljskim pravima (članci 9. i 24.) i pravu na azil (članak 18.).

Prava na jednakost zajamčena Poveljom (nediskriminacija, kulturna raznolikost, prava djeteta, prava starijih osoba i integracija osoba s invaliditetom) obrađuju se na brojnim radionicama. Na razini savezne zemlje, na primjer, daju se informacije o pravima osoba s teškim invaliditetom u sklopu nadregionalnog tečaja za upravljanje. U 2021. bit će organizirana i radionica za predstavnike pravosuđnog osoblja s teškim invaliditetom.

Parlament Bremena donio je 25. svibnja 2016. rezoluciju pod naslovom „Zaštita temeljnih prava u cijeloj Europi“ (parlamentarni dokument 19/370). U njoj se naglašava važnost Povelje i poziva Senat da obrati pozornost na važnost zaštite temeljnih prava na nacionalnoj i europskoj razini, kao i u odnosu na europske partnere (osobito u kontekstu bratimljenja gradova), te da poduzme korake za poštovanje i provedbu zaštite tih prava.

<http://www.bremische-buergerschaft.de/dokumente/wp19/land/protokoll/b19I0021.pdf>

<http://www.bremische-buergerschaft.de/dokumente/wp19/land/drucksache/D19L0370.pdf>

Slobodni i hanzeatski grad Hamburg već se dugo zalaže za stvaranje društva bez diskriminacije i ravnopravno sudjelovanje svih, bez obzira na spol, spolnu orijentaciju, podrijetlo, dob, invaliditet, vjeroispovijest ili uvjerenja. Obavlja brojne zadaće u tom kontekstu, što je posebno vidljivo u sljedećim okvirnim programima i planovima Senata:

Program savezne zemlje Hamburg – Hrabri grad: „Sprečavanje i suzbijanje desničarskog ekstremizma“

Nastavak okvirnog programa za rodnu ravnopravnost

Akcijski plan savezne zemlje Hamburg za provedbu Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom

Akcijski plan za promicanje prihvaćanja rodne i spolne različitosti

Hamburški integracijski plan

Demografski plan – Hamburg 2030.: Veći. Stariji. Raznolikiji.

Otkrivanje i suzbijanje antisemitizma. Razvoj strategije savezne zemlje za suzbijanje i sprečavanje antisemitizma

Nastavak učinkovitog djelovanja protiv nasilnog salafizma i vjerskog ekstremizma u budućnosti

Nastavak antidiskriminacijske strategije Senata.

Slobodna država Bavarska provodi pravo na nediskriminaciju navedeno u članku 21. Povelje u području kaznenog progona dosljednim progonom rasističkih, ksenofobnih i drugih kaznenih djela ponižavanja. Bavarsko sudstvo osnovalo je 1. siječnja 2017. Središnju jedinicu za borbu protiv ekstremizma i terorizma (Zentralstelle zur Bekämpfung von Extremismus und Terrorismus) pri Uredu glavnog tužitelja u Münchenu. Riječ je o istražnom tijelu koje djeluje i kao koordinacijsko tijelo i kao unutarnja i vanjska kontaktna točka. Kako bi se intenziviralo suzbijanje zločina iz mržnje na internetu, u svim uredima javnog tužitelja osnovani su 1. siječnja 2020. posebni odjeli protiv govora mržnje i imenovan je povjerenik bavarskog sudstva protiv govora mržnje. Bavarsko sudstvo razvilo je i akcijske planove za rješavanje posebnih pitanja, kao što je suzbijanje zločina s antisemitskim i krajnje desničarskim motivima.

Osim toga, bavarsko sudstvo aktivno sudjeluje u projektu „Suradnja s Uredom europskog javnog tužitelja na decentraliziranoj razini – materijali za osposobljavanje i pravni seminari za tužitelje, istražne suce i odvjetnike obrane“. Cilj je tog projekta **Akademije europskog prava** da se s nacionalnim i europskim stručnjacima razvije niz materijala za osposobljavanje o suradnji s Uredom europskog javnog tužitelja i organiziraju nacionalne radionice.

Radí osposobljavanja nastavnika u državnim školama u saveznoj zemlji **Porajnje-Falačka**, a nakon toga i profesora na fakultetima, i certifikacijski program osposobljavanja o ljudskim pravima na Sveučilištu Koblenz-Landau obuhvaća pitanja povezana s europskim pravom i, posljedično, Poveljom o temeljnim pravima.

<https://www.uni-koblenz-landau.de/de/landau/fb6/mrb/zertifikat/Modulebersicht>

Alati koji pomažu da se bolje razumije Povelja i kada se ona primjenjuje

za stručnjake (iz zakonodavnih tijela, uprave, tijela za izvršavanje zakonodavstva, pravosudnih tijela i pravne stručnjake) za građane

Savezna antidiskriminacijska agencija (Antidiskriminierungsstelle des Bundes) objavila je 2019. pravno izvješće kako bi razjasnila i proširila karakteristike iz Općeg zakona o jednakom postupanju (*Gleichbehandlungsgesetz*), uzimajući u obzir prava koja proizlaze iz Povelje EU-a o temeljnim pravima:

http://www.antidiskriminierungsstelle.de/SharedDocs/Downloads/DE/publikationen/Experten/rechtsexpertise_merkmalserweiterung_im_agg.html

Na razini savezne zemlje (izbor):

Baden-Württemberg

Ministarstvo pravosuđa i Europe (Ministerium der Justiz und für Europa) u Karlsruheu je u srpnju 2020. organiziralo konferenciju o „vladavini prava u Europskoj uniji“ kako bi obilježilo početak njemačkog predsjedanja Vijećem EU-a. Konferencija je bila namijenjena za pedesetak uzvanika iz područja pravosuđa, politike i prava, ali je bila dostupna i široj publici putem prijenosa uživo.

U ljeto 2017. **Ministarstvo pravosuđa i Europe** izradilo je program koji izbjeglice informira o vladavini prava. **Nastoji im na pristupačan način pomoći da steknu osnovno znanje o liberalno-demokratskom ustavnom ustroju Savezne Republike Njemačke. I temeljne vrijednosti o kojima se educira na predavanjima, kao što su demokracija, vladavina prava, sloboda vjeroispovijesti i rodna ravnopravnost, zajamčene su Poveljom.**

Ministarstvo pravosuđa savezne zemlje u suradnji s **Ministarstvom unutarnjih poslova** (Innenministerium) svojim projektom „Vladavina prava u učionici“ nudi simulacijsku igru svim srednjim školama u saveznoj zemlji. Cilj je upoznati učenike s ulogama i zadaćama pravosuđa i temeljnim načelima vladavine prava, uključujući jamstvo temeljnih prava.

http://www.justiz-bw.de/Lde/Startseite/Service/Projekt_+Rechtsstaat+macht+Schule

Slobodna država Bavarska

Početakom 2016. bavarsko sudstvo pokrenulo je „pravnu poduku za izbjeglice i tražitelje azila“, koju provode suci i javni tužitelji te sudski i probacijski službenici. Njezin je cilj ljudima s dobrim izgledima za ostanak u Njemačkoj prenijeti temeljna pravila i zajedničke vrijednosti života u zajednici i pravnog poretka u Njemačkoj i Europi. Konkretno, te se vrijednosti podudaraju s vrijednostima utvrđenima u Povelji i vrijednostima uvrštenima u Temeljni zakon, vladavinu prava itd. Ta pravna poduka dostupna je i svim razredima strukovne integracije (nastava koja se nudi izbjeglicama i tražiteljima azila koji ne govore njemački dovoljno dobro) u bavarskim strukovnim školama. Kao dopunu predavanjima **Ministarstvo pravosuđa Bavarске** (Staatsministerium der Justiz) objavljuje i obrazovne materijale koji prenose vrijednosti utvrđene Poveljom.

<http://www.km.bayern.de/ministerium/meldung/6078/rechtsbildungsunterricht-vermittelt-rechtsordnung-in-deutschland.html>

Slobodni hanzeatski grad Bremen

Posljednjih je godina **Europapunkt Bremen (EPB)** (<http://www.europapunkt.bremen.de>), gradska informacijska točka za EU, organizirao više izlaganja povezanih s Poveljom EU-a o temeljnim pravima. Povelja i povezane teme sastavni su dio EPB-ovih skupnih aktivnosti informiranja koje se provode s raznim ciljnim skupinama (učenici, studenti i odrasli).

U 2017. i 2019. održane su dvije velike tribine za mlade u organizaciji **Odjela Bremena za Europu**, u suradnji s **Europskom komisijom**, u obliku „BarCampova“ pod nazivom „Postavite pitanje Europi“. Na tim cjelodnevnim okupljanjima intenzivno su se obrađivala temeljna prava EU-a.

Upotreba i promidžba alata za razumijevanje Povelje koje su razvile druge zemlje EU-a ili drugi dionici u EU-u

Na europskoj razini **Akademija europskog prava** (<http://www.era.int/>) nudi obuku za suce i drugo pravosuđno osoblje.

Redovni seminar **Akademije europskog prava** „Primjena Povelje Europske unije o temeljnim pravima“ sudionicima pruža znanje o području primjene i tumačenju Povelje EU-a o temeljnim pravima Europske unije te o njezinoj praktičnoj primjeni u nacionalnim pravnim porecima, posebice s obzirom na pravo na pravično suđenje.

Mnogi članovi nacionalnog i saveznog pravosuđa sudjeluju u programima osposobljavanja i razmjene koje nudi **Europska mreža za pravosudno osposobljavanje** (<http://www.ejtn.eu/>).

Njemačka nevladina organizacija Mreža protiv trgovine ljudima (Bundesweite Koordinierungskreis gegen Menschenhandel e.V.– KOK) (<http://www.kok-gegen-menschenhandel.de/>) redovito predstavlja i analizira promjene u nacionalnom, europskom i međunarodnom zakonodavstvu i sudskoj praksi na svojim internetskim stranicama, u raznim biltenima i bazi sudske prakse. U tim analizama Povelja i sudska praksa Suda EU-a koja se odnosi na Povelju redovito se uzimaju u obzir i primjenjuju. Informacije koje pruža KOK namijenjene su odvjetnicima i savjetnicima koji dolaze u kontakt sa žrtvama trgovine ljudima te zainteresiranim građanima.

Suradnja s dionicima radi promidžbe informiranja o Povelji EU-a o temeljnim pravima i njezine upotrebe

Primjeri suradnje između branitelja ljudskih prava i nacionalnih tijela kojom se doprinosi boljem informiranju o Povelji i njezinoj boljoj upotrebi

Njemački institut za ljudska prava (Deutsches Institut für Menschenrechte) (<http://www.institut-fuer-menschenrechte.de/>) savjetuje političke aktere i institucije u području obrazovanja o ljudskim pravima te se zalaže za daljnje uvrštavanje obrazovanja o ljudskim pravima u školske propise, nastavne planove i programe te planove obrazovanja i osposobljavanja. To obuhvaća i Povelju.

U okviru projekta „Pravedna mobilnost“ (<https://www.faire-mobilitaet.de/>) **Njemačkog saveza sindikata** (Deutscher Gewerkschaftsbund), financiranog sredstvima **Saveznog ministarstva rada i socijalne skrbi** (Bundesministerium für Arbeit und Soziales), informiraju se i savjetuju sezonski radnici i drugi mobilni radnici iz drugih država članica EU-a o pitanjima radnog i socijalnog prava. Savjetnici, koji uz njemački govore barem jedan istočnoeuropski jezik, trenutačno djeluju u 11 savjetodavnih centara. Nastavak tog projekta uvršten je u zakon kojim se provodi Direktiva o upućivanju radnika, koja je stupila na snagu 30. srpnja 2020. „Pravedna mobilnost“ provodi se od 1. siječnja 2021. na temelju zakonskih prava te je znatno proširena. Tako će se podržati i praktična primjena temeljnih prava na temelju Glave IV. Povelje, pod nazivom „Solidarnost“.

Ministarstvo pravosuđa i Europe Baden-Württemberga organizira redovite konferencije s dionicima EU-a kao što su **Europa Union** (<http://www.europa-union.de>), **Europski pokret** (<http://www.netzwerk-ebd.de>), **Europe Direct** (http://www.ec.europa.eu/germany/services/contact-points_de) i **IB** (Internationaler Bund) (<http://www.internationaler-bund.de>).

Primjeri suradnje između nacionalnih tijela i akademske zajednice kojom se doprinosi boljem informiranju o Povelji i njezinoj boljoj upotrebi

Tijekom predsjedanja Vijećem EU-a u drugoj polovici 2020. Njemačka se zalagala za zaštitu slobode znanosti i istraživanja u međunarodnoj suradnji. Trajno zalaganje za temeljno pravo na znanstvenu slobodu (članak 13. Povelje) uvršteno je u ministarsko priopćenje doneseno na konferenciji Europskog prostora visokog obrazovanja održanoj 19. studenoga 2020. i u Bonjskoj deklaraciji o slobodi znanstvenog istraživanja od 20. listopada 2020. Bonjsku deklaraciju (http://www.bmbf.de/files/Bonner_Erklärung_DEU.pdf) potpisale su gotovo sve države članice EU-a, Europska komisija i druge partnerske zemlje izvan Unije.

Deklaracija pridonosi jačanju zajedničkih vrijednosti Europskog istraživačkog prostora. Vlade potpisnice podržavaju uspostavu kontinuiranog praćenja stanja slobode istraživanja u svojim zemljama i „najoštrije osuđuju sva kršenja slobode znanstvenog istraživanja i odlučno će im se suprotstaviti“.

Savez za znanstvenu slobodu (Allianz der Wissenschaftsfreiheit) (<http://www.wissenschaftsfreiheit.de/ueber-uns/>), koji okuplja najvažnije znanstvene i istraživačke organizacije u Njemačkoj, zalaže se za slobodu istraživanja u cijelom svijetu i podržava Bonjsku deklaraciju.

Primjeri nevladinih inicijativa kojima se promiče informiranje o Povelji i njezina upotreba u vašoj zemlji

Njemački institut za ljudska prava (Deutsches Institut für Menschenrechte) (<http://www.institut-fuer-menschenrechte.de/>) povezan je s nacionalnim i međunarodnim udrugama i forumima za suradnju u području obrazovanja o ljudskim pravima. Oni obuhvaćaju Forum za ljudska prava (*Forum Menschenrechte*), pojedinačne nevladine organizacije, sveučilišta i druge nacionalne institucije za ljudska prava.

U okviru **umjetničkog projekta „Špalta“** („Korrekturfahren“) (<http://www.korrekturfahren.mozello.eu/>), dvoje umjetnika, Sylvia Winkler i Stephan Köperl, pozvali su javnost da raspravlja o raznim člancima Povelje i da ih „poboljša“ vlastitim riječima. U tu su svrhu Preambula i 54 članka tiskani na brojnim velikim transparentima i nekoliko dana bili su izloženi u Stuttgartu i Stendalu. Rezultati umjetničke kampanje predstavljeni su na konferenciji održanoj u Bruxellesu u studenome 2019. povodom 10. obljetnice stupanja Povelje na snagu.

Osim toga, sadržajem Povelje u svojem radu bavi se niz priznatih obrazovnih institucija u području građanskog obrazovanja, uključujući **Saveznu agenciju za građansko obrazovanje** (Bundeszentrale für politische Bildung) (<http://www.bpb.de/>).

Posljednji put ažurirano: 24/02/2022

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Povelja o temeljnim pravima – najbolje prakse država članica - Grčka

Vladine politike kojima se promiču primjena Povelje i informiranje o njoj u zakonodavnim i upravnim tijelima, tijelima za izvršavanje zakonodavstva i pravosudnim tijelima.

Povelja o temeljnim pravima sastavni je dio grčkog pravnog poretka, koji i grčki suci primjenjuju po službenoj dužnosti, a pitanje njezine povrede može se pokrenuti pred Državnim vijećem (*Symvoulio tis Epikrateias*) i Vrhovnim sudom Grčke (*Areios Págos*). I svi javni dužnosnici, a posebno predstavnici policije kao službenici za provedbu zakona, dužni su vjerno primjenjivati ustavne, kaznene i postupovne odredbe kojima se štite ljudska prava.

Grčka blisko surađuje s kontrolnim tijelima međunarodnih organizacija i čini sve što može da zajamči poštovanje ljudskih prava. U tom kontekstu redovito poduzima institucijske inicijative kako bi jasno dala do znanja da se ispunjavaju kriteriji i obveze koje proizlaze iz međunarodnih konvencija o zaštiti tih prava, kao što je Povelja o temeljnim pravima. Tipičan je primjer za to Zakon 4443/2016 o osiguravanju jednakog postupanja prema pojedincima bez obzira na rasno ili etničko podrijetlo, koji se izravno odnosi na zahtjeve Povelje EU-a o temeljnim pravima, a posebno na njezin članak 21.

Alati koji pomažu da se bolje razumije Povelja i kada se ona primjenjuje

U kontekstu suradnje s Agencijom Europske unije za temeljna prava (FRA), Ured javnog tužitelja pri Vrhovnom sudu (*Eisangelia Areiou Págu*) svim uredima javnog tužitelja na žalbenim sudovima (*Eisangelies Efetón*) i uredima javnog tužitelja na prvostupanjskim sudovima (*Eisangelies Protodikón*) u Grčkoj šalje pisane priručnike Agencije, ako su dostupni, i nakon što grčki stručnjak pošalje odgovarajuću obavijest Agenciji, e-poštom dostavlja poveznice Agencije za pristup njezinim nedavno objavljenim priručnicima o kaznenom zatvoru i alternativnim mjerama, žrtvama nasilnih zločina, maloljetnicima, zaštići ranjivih skupina i manjina itd. Osim toga, godišnje izvješće Agencije šalje se e-poštom svim grčkim uredima javnog tužitelja na žalbenim sudovima i uredima javnog tužitelja na prvostupanjskim sudovima.

Nadalje, u okviru nastavka suradnje između ureda javnog tužitelja pri Vrhovnom sudu (kao partnera) i Europske mreže za pravosudno osposobljavanje (EJTN), grčki javni tužitelji mogu sudjelovati u studijskim posjetima institucijama EU-a, kao što su Sud Europske unije, Europski sud za ljudska prava (ESLJP), Agencija Europske unije za temeljna prava (FRA) itd.

Naposlijetku, okružnice Ureda javnog tužitelja pri Vrhovnom sudu izdane u vezi s odlukama Europskog suda za ljudska prava (ESLJP) i upućene grčkim uredima javnog tužitelja na žalbenim sudovima i uredima javnog tužitelja na prvostupanjskim sudovima objavljuju se na internetskim stranicama [Ureda](#)

javnog tužitelja pri Vrhovnom sudu radi davanja općih smjernica za sprečavanje povezanih povreda članka Europske konvencije o ljudskim pravima (EKLJP).

Grčka policija povremeno izdaje određene upute, priručnike i smjernice za svoje osoblje, koji se odnose na zaštitu i poštovanje ljudskih prava. Konkretno, na temelju Okružnice br. 7100/25/14-5` od 8. studenoga 2014. pod naslovom „Suzbijanje rasizma, ksenofobije i diskriminacije u policijskom radu”, koju je izdao ravnatelj grčke policije, država, a posebno njezina razna tijela, ima obvezu da u izvršavanju državnih ovlasti ne vrijeđa ljudsko dostojanstvo općenito, bez obzira na razlikovna obilježja koja osoba može imati, te da poduzme aktivne mjere radi sprečavanja takve povrede.

Istodobno, Uredbom predsjednika 254/2004 o kodeksu ponašanja službenika za izvršavanje zakonodavstva propisana je opća obveza poštovanja ljudskog dostojanstva i zaštite ljudskih prava, ali i konkretnije odredbe o ponašanju službenika za izvršavanje zakonodavstva u radu policije s obzirom na ljudska prava.

Osoblje grčke policije povremeno dobiva priručnike kao što su: „Vodič za dobro ponašanje grčke policije prema vjerskim i ranjivim društvenim skupinama”, „Govor mržnje: putevi rasizma u javnom govoru”, pod pokroviteljstvom Ministarstva pravosuđa (*Ypourgeo Dikaiosynis*) uz potporu Vijeća Europe, „Policijske intervencije u zločinima iz mržnje protiv lezbijki, homoseksualaca, biseksualnih, transrodnih i interseksualnih osoba (LGBTI)” Vijeća Europe, „Pristup javne uprave prema kaznenom djelu rasizma” Nacionalnog vijeća protiv rasizma i netolerancije i „Priručnik za interkulturalno osposobljavanje” Centra za sigurnosne studije.

U tom se smislu napominje da odjeli i uredi sudjeluju u borbi protiv rasističkog nasilja kako bi djelotvorno suzbijali nasilje za koje se čini da ima rasističke motive ili kontekst i da je usmjereno na određene pojedince ili skupine pojedinaca. Osim toga, u cijeloj Grčkoj uspostavljene su službe za suzbijanje obiteljskog nasilja radi djelotvornog odgovora na slučajeve nasilja u obitelji i zaštite žrtava.

Kad je riječ o osposobljavanju policijskog osoblja u vezi sa zaštitom ljudskih prava, napominje se da nastavni plan i program Škole za časnike i policajce grčke policije obuhvaća, na osnovnoj razini, modul „ljudska prava” kao samostalan predmet (usporedbe radi, nastavni plan sastoji se od sljedećih tema: međunarodna zaštita temeljnih prava; zaštita prava u EU-u; tijela i nositelji temeljnih prava; rasizam – ksenofobija; osobna sloboda i sigurnost; zaštita djece, žena i radnih odnosa; zabrana mučenja; manjine itd.).

Kad je riječ o strukovnoj prekvalifikaciji, osoblje grčke policije redovito sudjeluje, i u Grčkoj i u inozemstvu, u posebnom osposobljavanju i seminarima o zakonodavnom okviru za zaštitu ljudskih prava (npr. utvrđivanje motiva za rasističko nasilje; ljudska prava i policijska etika; temeljna prava i etički kodeks policije; pristup i upravljanje ranjivim društvenim skupinama; rješavanje obiteljskog nasilja i zaštita žrtava itd.).

Osim navedenog, grčka policija surađuje s drugim ustanovama i tijelima čiji je cilj osigurati poštovanje i zaštitu ljudskih prava u radu policije (kao što su Europski odbor za sprečavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) Vijeća Europe, Radna skupina Ujedinjenih naroda za proizvoljno pritvaranje, Agencija za temeljna prava (FRA), Nacionalni mehanizam grčkog pravobranitelja za istragu proizvoljnih incidenata (*Synigoros tou Polití*), Glavno tajništvo za obiteljsku politiku i rodnu ravnopravnost, Grčka nacionalna komisija za ljudska prava (*Ethnikí Epitropí gia ta Dikaiómata tou Anthrópou*) te nevladine organizacije Osmjeh djeteta, Europska mreža za borbu protiv nasilja, a svi oni djeluju u kontekstu upravljanja incidentima nasilja u obitelji itd.).

Kao dio nove strategije Povelje Komisija je pozvala države članice, među ostalim, da odrede kontaktnu točku za Povelju kako bi se olakšala koordinacija i suradnja. Ministarstvo pravosuđa prihvatilo je prijedlog Komisije te je unutar Ministarstva odredilo kontaktnu točku za jačanje sudjelovanja Ministarstva i doprinosa domaćih tijela provedbi Povelje. Uprava za ljudska prava i pomilovanja Ministarstva pravosuđa određena je kao kontaktna točka. Inicijativa se temelji na suradnji Ministarstva pravosuđa i Ministarstva vanjskih poslova (Odjel za pravo Europske unije Ministarstva vanjskih poslova), dok je cilj kontaktne točke olakšati prijenos informacija i najbolje prakse u vezi s Poveljom i koordinirati razvoj inicijativa za djelotvornu provedbu Povelje u Grčkoj. Grčka je primila pohvale za tu inicijativu tijekom videokonferencije Radne skupine za temeljna prava, prava građana i slobodno kretanje osoba (FREMP), a i ostale države članice potiču se na primjenu te prakse.

Nadalje, glavnom ravnatelju Državne škole za suce upućen je dopis u kojem se traži da se u nastavni plan i program za akademsku godinu 2021./2022. uvrsti tečaj o Povelji EU-a o temeljnim pravima, kao i seminari o njezinoj praktičnoj primjeni. Ravnatelj je u svojem odgovoru potvrdio da je djelotvorna primjena Povelje EU-a o temeljnim pravima radi jačanja vjerodostojnosti i međunarodne uloge Grčke odlična inicijativa Ministarstva pravosuđa te je u navedenoj inicijativi istaknuo pomoć Državne škole za suce. Prema dobivenim informacijama, kolegij o Europskoj konvenciji o ljudskim pravima i Povelji već je uvršten u predupisne programe svih odjela Škole. Osim toga, u suradnji s Europskom komisijom, za 2021./2022. predviđeni su seminari o poticanju primjene Povelje EU-a o temeljnim pravima namijenjeni sucima i javnim tužiteljima.

Naposlijetku, osnovana je radna skupina za Povelju EU-a o temeljnim pravima s predstavnicima Ministarstva pravosuđa, Ureda zamjenika ministra G. Kotsirasa, Ureda glavnog tajnika Ministarstva pravosuđa, Glavnog tajništva za Odjel za pravne i parlamentarne poslove i Odjela za pravo Europske unije posebnog pravnog odjela Ministarstva vanjskih poslova.

Budući da je djelotvorna provedba Povelje EU-a o temeljnim pravima na temelju preporuka Komisije, kako je izraženo u njezinoj novoj strategiji, glavni prioritet za Grčku, za postizanje tog cilja razmatraju se daljnje inicijative. Na primjer: uspostava mehanizma za pomoć kontaktnoj točki uz sudjelovanje predstavnika više ministarstava; informiranje i širenje znanja o pitanjima primjene Povelje među pripadnicima pravne struke putem seminara i predavanja stručnih grčkih i stranih pravosudnih djelatnika te sudaca Suda Europske unije; stalno praćenje sudske prakse Suda EU-a i Europskog suda za ljudska prava (ESLJP) s obzirom na razvoj nacionalne sudske prakse; kontinuirana suradnja s drugim nacionalnim tijelima za ljudska prava; dodatno naglašavanje dopune Analize regulatornog učinka kad je riječ o odredbama koje se odnose na Povelju o temeljnim pravima, nakon savjetovanja s ministarstvom koje traži izvršenje.

Upotreba i promidžba alata za razumijevanje Povelje koje su razvile druge zemlje EU-a ili drugi dionici u EU-u

Suradnja s dionicima radi promidžbe informiranja o Povelji EU-a o temeljnim pravima i njezine upotrebe

Primjeri suradnje između branitelja ljudskih prava i nacionalnih tijela kojom se doprinosi boljem informiranju o Povelji i njezinoj boljoj upotrebi

 [Ministarstvo pravosuđa](#)

 [Glavno tajništvo za obiteljsku politiku i rodnu ravnopravnost](#)

 [Savjetovništva za žene koje proživljavaju nasilje](#)

 [Grčki pravobranitelj](#)

 [Istraživački centar za rodnu ravnopravnost \(*Kéntro Erevnón gia Thémata Isótitas – KETHI*\)](#)

 [Nacionalni centar za socijalnu solidarnost \(*Ethnikó Kéntro Koinonikís Allilengýis – EKKA*\)](#)

 [Grčko vijeće za izbjeglice \(*Ellinikó Symvoúlio gia tous Prósfyges*\)](#)

 [Grčki helsinški odbor za praćenje \(*Ellinikó Paratitirírio ton Symfonión tou Elsínki*\)](#)

 [Amnesty International – Grčki odjel \(*Diethnís Amnistía – Ellinikó Tmíma*\)](#)

Primjeri suradnje između nacionalnih tijela i akademske zajednice kojom se doprinosi boljem informiranju o Povelji i njezinoj boljoj upotrebi

-
Primjeri nevladinih inicijativa kojima se promiče informiranje o Povelji i njezina upotreba u vašoj zemlji

📄 **Grčko tijelo za zaštitu podataka (Archí Prostatías Dedoménon Prostopikou Charaktíra)** primjenjuje poseban zakonodavni okvir zaštite podataka. U tom kontekstu, a posebno kad daje mišljenja i ispituje slučajeve, Tijelo se uglavnom poziva i upućuje na pravo iz članka 8. o zaštiti osobnih podataka Povelje EU-a o temeljnim pravima, kao i na povezano pravo iz članka 7. o poštovanju privatnog i obiteljskog života.

Osim toga, Tijelo dugi niz godina surađuje s Agencijom EU-a za temeljna prava, odnosno tijelom EU-a koje je prije svega odgovorno za zaštitu temeljnih prava. Ta se suradnja sastoji od pomoći u obliku dostave komentara i prijevoda relevantnog priručnika o zaštiti osobnih podataka koji je izdala Agencija i, isto tako, u obliku povremenih doprinosa sadržaju tromjesečnih/mjesečnih izvješća koje izrađuje Agencija putem grčke nacionalne poveznice (Uprava za zakonodavni rad, međunarodne pravne odnose i međunarodnu pravosudnu suradnju Ministarstva pravosuđa), kao i u obliku praćenja tih izvješća. Naposljetku, Tijelo rutinski iskorištava alate koje je razvila navedena Agencija, kao što je informativni članak (proizvod suradnje između Agencije i Skupine za koordinaciju nadzora Eurodaca, uz sudjelovanje Grčkog tijela za zaštitu podataka) za nacionalna tijela odgovorna za pitanja azila, koji grčko Tijelo trenutno prevodi da bi ga objavilo na svojim internetskim stranicama i poslalo navedenim tijelima.

Posljednji put ažurirano: 25/02/2022

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Povelja o temeljnim pravima – najbolje prakse država članica - Španjolska

Vladine politike kojima se promiču primjena Povelje i informiranje o njoj u zakonodavnim i upravnim tijelima, tijelima za izvršavanje zakonodavstva i pravosudnim tijelima.

U izvršnoj vlasti i upravnim tijelima informiranje o Povelji i njezina primjena vrlo su neujednačeni.

Kad god vlada potvrđuje svoju predanost ljudskim pravima, spominje važnost Povelje. Primjerice na [Dan ljudskih prava](#), 10. prosinca.

Primjena Povelje od strane Ministarstva vanjskih poslova i suradnja s Europskom unijom ističu se zbog očitih razloga.

Na [internetskim stranicama](#) Ministarstva potvrđuje se predanost Španjolske promicanju i zaštiti ljudskih prava te se ističe da Povelja EU-a o temeljnim pravima čini dio domaćeg pravnog sustava Španjolske i dopunjuje „popis prava i sloboda španjolskog Ustava“.

Ministarstvo unutarnjih poslova dobro je upoznato s Poveljom kad je riječ o zločinima iz mržnje (Akcijski plan za borbu protiv zločina iz mržnje [*Plan de Acción para combatir los delitos motivados por el odio*] (2019.)), azilu (Ured za azil i izbjeglice [*Oficina de Asilo y Refugio*]) i Glavna poduprava za međunarodnu zaštitu [*Subdirección General de Protección Internacional*]) i zaštiti osobnih podataka (Obavještajni centar za borbu protiv terorizma i organiziranog kriminala [*Centro de Inteligencia contra el Terrorismo y la Delincuencia Organizada*]).

U 2014. donesena je Uputa br. 16/2014 Tajništva za sigurnost, kojom se odobrava „Protokol djelovanja za sigurnosnu službu protiv zločina iz mržnje i ponašanja kojima se krše zakonski propisi o diskriminaciji“ (*Protocolo de actuación de las fuerzas y cuerpos de seguridad en materia de „delitos motivados por el odio“ y conductas que vulneren las normas jurídicas sobre discriminación*). Zbog mnogih zakonodavnih reformi navedena uputa izmijenjena je sljedeće godine Uputom br. 16/2015. Prethodno spomenuti protokol posebno je naveden u zbirci najboljih praksi iz cijele Europske unije za borbu protiv zločina iz mržnje. Zbirku je objavila Agencija Europske unije za temeljna prava (FRA). Zbirka sadržava mjere i radnje koje su razvile države članice EU-a za borbu protiv „zločina iz mržnje“, a Povelja Europske unije o temeljnim pravima jedan je od mnogih propisa koji su se primjenjivali, iako nije imala istaknutu ulogu: [tekst Protokola](#).

Isto Državno tajništvo za sigurnost Ministarstva unutarnjih poslova odobrilo je „Akcijski plan za borbu protiv zločina iz mržnje“ (*Plan de Acción para combatir los delitos motivados por el odio*), kojim nacionalna policija sudjeluje u programima osposobljavanja i razmjene najboljih praksi među državama članicama Agencije Europske unije za temeljna prava (FRA): [tekst Akcijskog plana](#).

Ministarstvo pravosuđa nadležno je u području ljudskih prava i obraća posebnu pozornost na Povelju pri izradi nacrtu zakona; i u obrazloženju i u pripremi regulatornih izvješća o procjeni učinka, posebno kad je riječ o prenošenju europskih direktiva u nacionalno pravo, prilagodbi španjolskog pravnog sustava europskom pravu ili usklađenosti s međunarodnim ugovorima ili konvencijama koje je Španjolska potpisala u tim područjima.

Posebnu bi pozornost trebalo obratiti na [Ured za regulatornu koordinaciju i kvalitetu](#) (*Oficina de Coordinación y Calidad Reglulatoria*) (unutar Ministarstva predsjedništva [*Ministerio de la Presidencia, Relaciones con las Cortes y Memoria Democrática*]), osnovan 2017. radi osiguranja koordinacije i kvalitete regulatorne aktivnosti koju provodi vlada. U okviru ovog općeg zadatka Ured mora ispitati „usklađenost regulatorne inicijative s ostatkom pravnog sustava na nacionalnoj razini i razini Europske unije“, u skladu s člankom 26. stavkom 9. Zakona 50/1997 od 27. studenoga 1997. Ured je u svojim izvješćima nedavno počeo zahtijevati da se u regulatornim izvješćima o procjeni učinka analizira je li nacrt zakona u skladu s Poveljom. Zbog toga se smatra da bi ovaj Ured mogao imati vrlo važnu ulogu u promicanju uzimanja u obzir Povelje pri izradi nacrtu zakona, što bi dovelo do veće informiranosti o važnosti Povelje u svim ministarstvima izvršne vlasti.

Povelja je isto tako važan čimbenik koji se uzima u obzir pri odlučivanju o tome treba li španjolska država sudjelovati u prethodnim odlukama sudova drugih država članica, s obzirom na to da je to već učinila u pogledu zabrane mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kazne (članak 4. Povelje, predmeti C-128/18 od 15. listopada 2019., C-220/18 PPU od 25. srpnja 2018. i C-496/16 od 15. studenoga 2017. koji se odnose na uvjete oduzimanja slobode u zatvorima), poštovanja privatnog i obiteljskog života i zaštite osobnih podataka (članci 7. i 8. Povelje, predmet C-73/16 od 27. rujna 2017.), jednakosti pred zakonom i nediskriminacije (članci 20. i 21. Povelje, predmet C-205/15 od 30. lipnja 2016.) i prava na djelotvoran pravni lijek i na pošteno suđenje (članak 47. Povelje, predmet C-73/16 od 27. rujna 2017.).

Na Dan Europe, 9. svibnja, Španjolski savez općina i pokrajina (*Federación Española de Municipios y Provincias*) objavio je „[Manifest za lokalnu i regionalnu Europu](#)“ (*Manifiesto por una Europa local y regional*), kojim se predlaže: „Promicanje Povelje Europske unije o temeljnim pravima, kao i povijesti EU-a u školama u svim državama članicama i stjecanje znanja o funkcioniranju institucija. Važno je uvesti odgovarajuće financijske i pravne uvjete kako bi se osiguralo da svi učenici za vrijeme školovanja imaju priliku posjetiti europske institucije.“

U zakonodavnoj se skupštini u obrazloženjima zakona ponekad upućuje na Povelju; u parlamentarnim raspravama EKLJP i presude ESLJP-a često se upotrebljavaju kao osnova ili kriterij, za razliku od Povelje ili Suda EU-a, koji se općenito ne primjenjuju tako često; međutim, Povelja se počela primjenjivati sve više, iako ne u širem smislu. Europejstvo španjolskih parlamentaraca neupitno je, ali bilo bi korisno da imaju bolje osposobljavanje ili znanje koje je lakše raspoloživo i dostupno, što je područje u kojem uvijek postoji mogućnost za poboljšanje, kako je navedeno u nastavku. Zajednički odbor za Europsku uniju (*Comité Mixto para la Unión Europea*) pri praćenju rada utvrdio je (Zajednički odbor za Europsku uniju [*Comisión Mixta para la Unión Europea*]) da Povelja nije jedno od pitanja koje oduzima najviše vremena u njihovu radu.

Zajednički odbor za Europsku uniju španjolskog Kongresa zastupnika (Zajednički odbor za Europsku uniju) mogao bi rutinski pratiti pitanja koja se odnose na Povelju, kao što su donošenje europskog zakonodavstva, relevantna sudska praksa itd.

Unutar pravosuđa, Agencija za temeljna prava „prepoznala je sve važniju ulogu nacionalnih sudova za osiguravanje djelotvornosti Povelje“. Svijest o primjeni Povelje povećava se među sucima, unatoč tome što Povelja nije značajno obuhvaćena programom državnih ispita za suce. Učenje o Povelji uvedeno je u nastavni plan na sjednici 2016., u okviru predmeta koji se odnosi na Sporazume o ljudskim pravima te Opću deklaraciju o ljudskim pravima, ostale ugovore UN-a i Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Povelja je tek 2020. postala dio predmeta o pravu Unije.

Nakon što kandidati polože prijemni ispit za karijeru u pravosudnim tijelima, održavaju se radionice (📄 [nastavni plan \[el plan de enseñanza\]](#)) u Pravosudnoj školi (pridružena Državnom sudbenom vijeću) za produblivanje znanja o ključnim predmetima kao npr. o predmetima Familiapress (predmet C-368/95 od 26. lipnja 1997.), Grogan (C-159/90 od 4. listopada 1991.), García Avello (C-148/02 od 2. listopada 2003.) i Küçükdeveci (C-555/07, od 19. siječnja 2010.). Temeljito se razmatraju ostali ključni predmeti koji se odnose na Povelju, poput predmeta Fransson (C-617/10 od 26. veljače 2013.), Melloni (C-399/11 od 26. veljače 2013.), spojenih predmeta Aranyosi i Căldăraru (C-404/15 od 5. travnja 2016. i C-659/15 PPU od 3. ožujka 2016.) te spojenih predmeta N.S. i M. E. (C-411/10 od 21. prosinca 2011. i C-493/10 od 22. rujna 2011.).

Broj različitih kontinuiranih tečajeva osposobljavanja o pravu Europske unije koje sucima nudi Državno sudbeno vijeće povećao se od 2010., ali ne postoje tečajevi isključivo posvećeni Povelji; međutim, od 2018. Povelja je počela preuzimati vodeću ulogu u tečajevima o europskom pravu. Osim toga, izučavaju se tečajevi o temeljnim pravima ili utjecaju europskog prava na određene grane prava, uglavnom na upravno, socijalno i kazneno pravo.

Alati koji pomažu da se pojasni Povelja i kad se ona primjenjuje

Sve je veći broj publikacija i alata koji objašnjavaju što sve obuhvaća Povelja i kako je treba primjenjivati. Primjeri koji odražavaju različite ovlasti, razine upravljanja i civilnog društva navedeni su u nastavku.

Ustavni sud izradio je „Zbirku sudske prakse Ustavnog suda o pravu Europske unije“ [Prontuario de jurisprudencia del Tribunal Constitucional sobre el Derecho de la Unión Europea], čiji je odjeljak D posvećen „Odnosu između Ustava i Povelje Europske unije o temeljnim pravima“ i bavi se pitanjima kao što su „elementi zajedničkog tumačenja“ i „suprotnosti“.

Katalonski institut za ljudska prava (Institut de Drets Humans de Catalunya) zajedno je s Državnim sudbenim vijećem organizirao tečaj o „Povelji EU-a o temeljnim pravima za državne odvjetnike i suce“ [La Carta de los Derechos Fundamentales de la UE para fiscales y miembros de la judicatura], usmjeren na sudsku praksu kako bi se javnim tužiteljima i sucima osigurali alati za olakšavanje upotrebe pravnog okvira temeljnih prava i tako proširilo područje primjene Povelje.

Lokalne vlasti u Madridu objavile su digitalnu publikaciju pod nazivom „Europa kakvu želimo. 20 Povelja za Europu“ (La Europa que queremos. 20 Cartas para Europa), koja uključuje glavne europske tekstove o uslugama i pravima, uključujući, naravno, Povelju Europske unije o temeljnim pravima (stranice od 20 do 31).

📄 [Na internetskim stranicama Općeg vijeća španjolskih odvjetnika \(Consejo General de la Abogacía\), profesionalnog javnopravnog tijela koje okuplja profesionalna udruženja odvjetnika, postoji unos koji objašnjava primjenu Povelje EU-a o temeljnim pravima.](#)

Savez udruga za prevenciju zlostavljanja djece (Federación de Asociaciones para la Prevención del Abuso Infantil – FAPMI) na svojim internetskim stranicama daje detaljno objašnjenje informacija potrebnih za razumijevanje Povelje, na temelju osnovnih podataka, detaljnog opisa i njezinih tematskih područja.

Suradnja s dionicima radi promidžbe primjene Povelje EU-a o temeljnim pravima i informiranja o njoj

📄 [Lokalne vlasti u Madridu odobrile su uvrštavanje predmeta o Europskoj uniji u nastavni plan i program](#) koji upotrebljavaju srednje škole, a koji uključuje i Povelju EU-a o temeljnim pravima.

Primjeri nevladinih inicijativa kojima se promiče primjena Povelje i informiranje o njoj u vašoj zemlji

Španjolski odbor predstavnika osoba s invaliditetom (Comité Español de Representantes de Personas con Discapacidad – CERMI), platforma osnovana 1997. za zastupanje, obranu i podnošenje tužbe španjolskih građana s invaliditetom, u nekoliko je navrata pozvao vlasti da poboljšaju njihova prava te se u tu svrhu [pozvao na Povelju](#) u odnosima s nacionalnim tijelima.

Posljednji put ažurirano: 23/02/2022

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice [fr](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Povelja o temeljnim pravima – najbolje prakse država članica - Francuska

Vladine politike kojima se promiču primjena Povelje i informiranje o njoj u zakonodavnim i upravnim tijelima, tijelima za izvršavanje zakonodavstva i pravosudnim tijelima.

1. Ecole nationale de la magistrature (Francuska državna škola za pravosudne dužnosnike)

U Državnoj školi za pravosudne dužnosnike Povelja o temeljnim pravima vrlo se opširno obrađuje u okviru početnog osposobljavanja i usavršavanja francuskih sudaca.

1.1.1. Početno osposobljavanje

U okviru početnog osposobljavanja sudaca Povelja o temeljnim pravima uzima se u obzir na tematskim predavanjima (**pravo na pravično suđenje, nepristran sud, suđenje u razumnom roku, glavna načela suđenja**).

Povelja se od 2019. obrađuje u nizu predavanja posebno posvećenih Sudu Europske unije (izvori prava Unije, organizacija, djelovanje, zadaće i kontrola koju provodi Sud Europske unije, sustav zahtjeva za prethodne odluke i način sastavljanja tih pitanja, savladavanje upotrebe internetskih stranica e-Curia i alata kao što je Europska pravosudna mreža).

1.1.2. Osposobljavanje uz rad

Posebni tečajevi osposobljavanja o Povelji

Od 2019. posebna je pozornost posvećena Povelji o temeljnim pravima radi informiranja sudaca o upotrebi tog alata.

Uz tečaj osposobljavanja povodom 10. obljetnice stupanja Povelje na snagu **2019. je razvijeno posebno ad hoc osposobljavanje o Povelji i rješavanju sporova** u partnerstvu s Pravnim fakultetom Sveučilišta Grenoble-Alpes (katedra Jean Monnet). Tim jednodnevnim tečajem ispunjeno je više obrazovnih ciljeva: predstavljanje Povelje i njezinih doprinosa zaštiti temeljnih prava i njezina praktična primjena u francuskom pravnom poretku. Osim teorijskog pristupa (prijevodne), predviđene su i radionice o predmetima iz prakse, posebno na temu društvenih pitanja i europskih uhidbenih naloga (poslijepodne). Na tom su predavanju mogli sudjelovati i odvjetnici radi međustrukovnog osposobljavanja.

Zbog pandemije 2020. uvedeno je osposobljavanje na daljinu. Ono je podijeljeno u dvije faze: sudionici su se morali upoznati sa sadržajem (tematski tečajevi u obliku videozapisa i dokumentacije) na pedagoškoj platformi Francuske državne škole za pravosudne dužnosnike, nakon čega je slijedila virtualna učionica s konkretnim predmetima, odgovorima na ogledna pitanja i testove te rasprava među sudionicima. Ta je edukacija okupila i suce i odvjetnike, radi ostvarivanja međustrukovne suradnje, te je osposobila tridesetak ljudi. **Namjera je da se od 2021. tečaj počne održavati uživo.**

Osposobljavanje povezano s Poveljom u području europskog prava

Povelja o temeljnim pravima proučava se i u okviru četiri tečaja europskog prava koji se nude sucima u okviru usavršavanja:

Pravosuđe i europske integracije: glavna je tema tog trodnevnog tečaja funkcioniranje europskih institucija i aktualna sudska praksa Suda EU-a. Povelji su posvećena tri predavanja („Primjena prava Unije u kaznenim postupcima”, „Povelja Europske unije o temeljnim pravima” i „Zahtjev za prethodnu odluku”).

Sud i Europska konvencija o ljudskim pravima: taj tečaj posebno je usmjeren na odnos između Povelje o temeljnim pravima i Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava. Obuhvaća sudske prakse tih dvaju sudova te sudske prakse nacionalnih vrhovnih sudova o dosljednosti europske sudske prakse.

Sudac i međunarodno okruženje: na tom se seminaru preispituje uloga sudaca u kontekstu aktualnih događaja u okviru europskog i međunarodnog prava.

Tom se prilikom raspravlja o Povelji o temeljnim pravima kao o europskom instrumentu koji pridonosi prevlasti temeljnih prava u strukturi prava.

Ciklus konferencija „Pravda i sloboda izražavanja”: organiziran u okviru projekta „JUST FREE 2020. – 2022.”, koji financira Glavna uprava za pravosuđe, taj niz konferencija, koji se održava od rujna 2020., sastoji se od tri seminara koji se bave granicama slobode izražavanja, pravom javnosti na pristup informacijama i etikom pravnih stručnjaka, u odnosu na Povelju o temeljnim pravima i Europsku konvenciju o ljudskim pravima. Sve konferencije u ovom projektu bit će popraćene aplikacijom.

2. Državna škola za zatvorsku upravu

Povelja Europske unije o temeljnim pravima navodi se kao referenca i pomoć u poučavanju zatvorske osoblja u programima osposobljavanja, među ostalim u području europske zaštite ljudskih prava i, konkretnije, prava pritvorenika.

Alati koji pomažu da se bolje razumije Povelja i kada se ona primjenjuje

za stručnjake (iz zakonodavnih tijela, uprave, tijela za izvršavanje zakonodavstva, pravosudnih tijela i pravne stručnjake)

Alati koje je razvila Državna škola za pravosudne dužnosnike

Na svojoj obrazovnoj platformi Državna škola za pravosudne dužnosnike sucima koji sudjeluju u početnom osposobljavanju i usavršavanju nudi tematsko područje i nastavna sredstva posvećena Povelji Europske unije o temeljnim pravima (povijest, proučavanje sudske prakse itd.), a posebno upućuje na alate za razumijevanje Povelje koje je razvila Agencija Europske unije za temeljna prava ([📄 Priručnik Agencije iz 2018. o primjeni Povelje](#)).

za građane

Mreža lokalnih pravnih savjetovališta (*des maisons de la justice et du droit*)

Lokalna pravna savjetovališta, koja se sastoje od 141 ustanove u cijeloj zemlji, mjesta su u kojima se ljudi primaju, slušaju, usmjeravaju i u kojima im se daju besplatne i povjerljive informacije o pravima i obvezama građana. Oni osiguravaju prisutnost pravosuđa na lokalnoj razini i pridonose sprečavanju zločina, potpori žrtvama i pristupu pravu. Lokalna pravna savjetovališta mogu primjenjivati Povelju, posebno u promicanju pristupa pravu za mlade u obrazovnim aktivnostima namijenjenima školama.

Upotreba i promidžba alata za razumijevanje Povelje koje su razvile druge zemlje EU-a ili drugi dionici u EU-u

I. Branitelj ljudskih prava (*Le Défenseur des Droits*)

Branitelj ljudskih prava neovisno je upravno tijelo osnovano u Francuskoj Organskim zakonom br. 2011-333 od 29. ožujka 2011. Uvršten je u Ustav od njegove reforme 2008., a zadaća mu je rješavati pritužbe koje su u nekom od pet područja njegove nadležnosti: obrana prava i sloboda korisnika javnih usluga, obrana i promicanje najboljeg interesa i prava djeteta, borba protiv diskriminacije i promicanje ravnopravnosti, poštovanje pravila etike osoba koje obavljaju sigurnosne djelatnosti te usmjeravanje i zaštita zviždača.

Svaka fizička ili pravna osoba koja smatra da su njezina prava povrijeđena može izravno podnijeti pritužbu preko više od 500 zastupnika na više od 800 mjesta na cijelom državnom području ili izravno u sjedištu putem internetskog obrasca ili poštom bez naknade.

Branitelj ljudskih prava ima znatne istražne ovlasti. Od svih javnih ili privatnih organizacija može zatražiti objašnjenja i informacije relevantne za istragu i rješavanje spora.

Na kraju istrage branitelj ljudskih prava daje prednost mirnom rješavanju spora. Gotovo 80 % sporova uspješno je riješeno na inicijativu te institucije.

Branitelj može i donijeti odluku kojom daje pojedinačne ili opće preporuke. Kad se predmet pokrene na sudovima, branitelj ljudskih prava može i podnijeti očitovanja kao *amicus curiae* (prijetelj suda) na svim sudovima. Osim djelovanja za zaštitu prava, branitelj ljudskih prava osmišljava i politiku promicanja jednakosti i pristupa pravima.

Branitelj ljudskih prava prilično ograničeno primjenjuje Povelju jer je ona primjenjiva samo ako država provodi pravo Unije (članak 51. Povelje). Stoga se to mora prethodno pokazati, što nije uvijek očito. Branitelj se može lakše pozvati na Europsku konvenciju o ljudskim pravima i sudske prakse Europskog suda za ljudska prava, koja je opširnija, ili na direktive EU-a u području diskriminacije.

Međutim, branitelj se može pozvati na Povelju, ponekad uz druge tekstove konvencija (kao što je Međunarodna konvencija o pravima osoba s invaliditetom ili Europska konvencija o ljudskim pravima). Katkad primjenjuje Povelju u pritužbama koje se odnose na slučajeve diskriminacije, što je jedno od posebnih područja djelovanja branitelja ljudskih prava.

U nastavku se navodi nekoliko primjera odluka u kojima je Povelja bila koristan pravni instrument za slučaj branitelja ljudskih prava.

1. primjer: odbijanje da radnica prijevremeno prekine roditeljski u korist roditeljnog dopusta

Branitelj ljudskih prava zaprimio je pritužbu na poslodavca (fond za osnovno zdravstveno osiguranje), koji je zaposlenici odbio mogućnost prijevremenog prekida roditeljskog u korist roditeljnog dopusta jer je ostala trudna nakon rođenja prvog djeteta [1].

Na pitanje branitelja ljudskih prava, poslodavac je priznao da je Sud Europske unije u tri navrata izjavio da je odbijanje da se zaposlenici dopusti da prekine roditeljski u korist roditeljnog dopusta diskriminacija na temelju spola [2].

Međutim, odbio je slijediti tu sudske prakse jer ona nije prenesena u francusko pravo. Članak L.1225-52 Zakonika o radu predviđa dvije situacije u kojima poslodavac ne može odbiti prijevremeni prekid roditeljskog dopusta:

smrt djeteta

ili znatno smanjenje prihoda kućanstva.

Pritom u Zakoniku o radu nije isključena mogućnost prijevremenog prekida roditeljskog dopusta zbog drugog razloga, uz uvjet da se strane o tom razlogu usuglase.

Branitelj ljudskih prava stoga je morao podsjetiti fond za osnovno zdravstveno osiguranje da zabrana diskriminacije predstavlja zabranu od općeg interesa od koje ni jedan poslodavac nije izuzet. Stoga je zaključio da je odbijanje da tužiteljica prijevremeno prekine roditeljski dopust u korist roditeljnog dopusta na temelju njezina spola. U toj odluci branitelj ljudskih prava dijelom je temeljio svoje argumente na člancima Povelje Europske unije o temeljnim pravima:

Članak 33. Povelje, kojim se jamči „zaštita obitelji i usklađivanje obiteljskog i profesionalnog života”. S obzirom na to, člankom 33. stavkom 2. propisuje se: „Kako bi se uskladio obiteljski i profesionalni život, svatko ima pravo na zaštitu od otkaza zbog razloga povezanog s materinstvom te pravo na plaćeni roditeljski dopust i roditeljski dopust po rođenju ili posvojenju djeteta.”

Člankom 21. Povelje zabranjuje se diskriminacija na temelju, među ostalim, spola, a člankom 23. osigurava se ravnopravnost muškaraca i žena u svim područjima.

Taj primjer pokazuje da čim se nalazimo u području primjene prava Unije (što je ovdje slučaj jer je riječ o području primjene nediskriminacije na temelju kriterija spola pri zapošljavanju i, točnije, Direktive 2006/54) branitelj ljudskih prava može primijeniti Povelju i ona je izravno primjenjiva u nacionalnom pravu.

2. primjer: nemogućnost pristupa osoba s invaliditetom promotivnim ponudama, dostupnima isključivo na posebnim internetskim stanicama za prodaju karata za vlak

Branitelj ljudskih prava zaprimio je pritužbu zbog nemogućnosti pristupa osoba s invaliditetom promotivnim ponudama koje su dostupne isključivo na posebnim internetskim stanicama za prodaju karata za vlak. Branitelj ljudskih prava stoga je zaključio da taj slučaj proizlazi iz diskriminirajuće prakse u smislu:

Uredbe o pravima i obvezama putnika u željezničkom prometu, u kojoj se navodi da „[ž]eljeznički prijevoznik, prodavač karata ili organizator putovanja ne smije odbiti rezervaciju ili izdavanje karte osobi s posebnim potrebama ili osobi sa smanjenom pokretljivošću” [3]

ali i članka 21. Povelje o temeljnim pravima

te francuskog zakona br. 2008-496 od 27. svibnja 2008.

Branitelj ljudskih prava stoga je preporučio da poduzeće koje upravlja internetskim stanicama za prodaju karata omogući osobama s invaliditetom pristup svim svojim promotivnim cijenama, uključujući cijene za međunarodna putovanja. I ovdje je Povelja korištena kao komplementaran i mjerodavan argument: komplementarna je jer u pravu Unije ne postoji horizontalna direktiva kojom se zabranjuje diskriminacija u pristupu robi i uslugama za osobe s invaliditetom, a Uredba o pravima i obvezama putnika prilično je ograničena, pa se u članku 21. Povelje navode glavna načela nediskriminacije, uključujući invaliditet u pristupu robi

mjerodavan je argument u prilog preporukama i zahtjevima za naknadu štete propisivanjem izravne primjene.

Osim toga, radi i na promicanju vladavine prava i temeljnih prava putem svojih mreža partnera (Europska mreža pravobranitelja kojom upravlja Europski ombudsman; udruga ENOC, koja okuplja borce za prava djece; Equinet, mreža tijela za borbu protiv diskriminacije u Europi; neformalna mreža vanjskih i neovisnih mehanizama policije IPCAN; neformalna mreža NEIWA za razmjenu mišljenja o prijenosu Direktive (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije).

Uz Europsku konvenciju o ljudskim pravima i relevantne direktive, branitelj ljudskih prava pritom na prilično sustavan način primjenjuje i Povelju o temeljnim pravima. U okviru tih mreža, branitelj ljudskih prava intenzivno surađuje s Europskom agencijom za temeljna prava (FRA), koja je pravi pokretač promicanja Povelje na tim forumima.

II. Nacionalna savjetodavna komisija za ljudska prava (Commission consultative nationale des droits de l'Homme)

Nacionalna savjetodavna komisija za ljudska prava (CNCDH) francuska je nacionalna institucija za promicanje i zaštitu ljudskih prava osnovana 1947. Riječ je neovisnom upravnom tijelu (AAI), državnoj strukturi koja vladi i parlamentu daje neovisne savjete i prijedloge u području ljudskih prava, humanitarnog prava i djelovanja te poštovanja temeljnih jamstava danih građanima za ostvarivanje javnih sloboda. Sastoji se od 64 osobe i predstavnika organizacija civilnog društva te je odraz raznolikosti mišljenja francuske javnosti o pitanjima ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava. Jedna je od njezinih zadaća upozoravati javnost i informirati širu javnost. Sudjeluje i u obrazovanju i osposobljavanju u području poštovanja ljudskih prava.

CNCDH je 2018., u partnerstvu s Europskom agencijom za temeljna prava, izradio dvominutni videozapis u kojem je predstavljen alat:

[📺 Dvije minute za razumijevanje Povelje o temeljnim pravima na YouTubeu](#)

[📺 2-minutes-pour-comprendre-la-charte-des-droits-fondamentaux-de-lunion-europeenne Site CNCDH](#)

Treba napomenuti da će se Povelju uključiti na nove internetske stranice CNCDH-a pod „izvore”, s prozorom s opisom koji se može otvoriti i da CNCDH redovito na nju upućuje u svojim izvješćima i mišljenjima.

---

[1] Odluka 2019-183 od 24. listopada 2019. o odbijanju poslodavca da radnica privremeno prekine roditeljski dopust u korist roditeljskog dopusta.

[2] (Sud EU-a, 20. rujna 2007., predmet C-116/06 Kiiski protiv Tampereen Kaupunki; Sud EU-a, 3. vijeće, 13. veljače 2014., predmet C-512/11, YTN i C-513/11, DST; Sud EU-a, 1. vijeće, 8. svibnja 2019., br. C-486/18).

[3] Članak 19. stavak 2. Uredbe (EZ) br. 1971/2007 od 23. listopada 2007.

Posljednji put ažurirano: 24/02/2022

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Povelja o temeljnim pravima – najbolje prakse država članica - Hrvatska

Kuća ljudskih prava Zagreb svake godine sudjeluje u istraživanju Agencije Europske unije za temeljna prava (FRA) za pripremu Godišnjeg izvještaja o temeljnim pravima koji sadrži poglavlje koje se odnosi na upotrebu Povelje o temeljnim pravima na nacionalnoj razini. U izvještaju se iznosi pregled sudske prakse država članica koja se poziva ili odnosi na Povelju, upotreba Povelje u parlamentarnim raspravama i donošenju novog zakonodavstva te zastupljenost Povelje u akademskim člancima. Kao što je spomenuto, nakon objavljivanja izvještaja od strane Agencije EU za temeljna prava, Kuća ljudskih prava Zagreb diseminira izvještaj putem objave na svojim društvenim mrežama.

Nadalje, u prostorijama Kuće ljudskih prava Zagreb 31. siječnja 2019. godine održan je već spomenuti seminar u organizaciji Agencije EU za temeljna prava i Ureda pučke pravobraniteljice RH na temu Povelje EU o temeljnim pravima. Seminaru su prisustvovali predstavnici civilnog društva, nezavisnih institucija za zaštitu ljudskih prava te ostali zainteresirani pravnici i pravnice, a tijekom cjelodnevnog treninga obrađene su teme značaja i funkcije Povelje kao i vježbe vezane uz njezinu praktičnu primjenu.

Informiranje o Povelji i njezina primjena u vašoj zemlji

Vladine politike kojima se promiču primjena Povelje i informiranje o njoj u zakonodavnim i upravnim tijelima, tijelima za izvršavanje zakonodavstva i pravosuđnim tijelima

Nacionalni plan suzbijanja diskriminacije za razdoblje od 2017. do 2022. godine (u nastavku: Nacionalni plan) u uvodnim poglavljima referira se na Povelju Europske unije o temeljnim pravima, a posebno je istaknut članak 21. Povelje kojim se zabranjuje bilo kakva diskriminacija na temelju spola, rase, boje kože, etničkog ili socijalnog podrijetla, genetskih osobina, jezika, vjere ili uvjerenja, političkog ili bilo kakvog drugog mišljenja, pripadnosti nacionalnoj manjini, imovine, rođenja, invalidnosti, dobi ili spolne orijentacije. U Nacionalnom planu, u poglavlju koje se odnosi na Pristup stanovanju, eksplicitno se ističe članak 34. st. 3. Povelje koji naglašava da u cilju suzbijanja socijalne isključenosti i siromaštva Europska unija prepoznaje i cijeni pravo na socijalnu i stambenu

pomoć kako bi osigurala dostojan život onima bez dovoljno sredstava za život. Prioritetna područja Nacionalnog plana su, između ostalog, usmjerena i na prava jasno istaknuta u Povelji EU o temeljnim pravima kao što su pristup stanovanju, socijalnoj skrbi, zdravstvenoj zaštiti te uslugama i dobrima. Djelotvorna primjena Povelje Europske unije o temeljnim pravima jedan je od horizontalnih uvjeta za provedbu Europskih strukturnih fondova. Slijedom toga u Akcijskom planu za praćenje provedbe omogućavajućih (ex-ante) uvjeta koji je izradilo Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU istaknuto je kako će se osigurati provedba ovog kriterija. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU će organizirati trening za sve zaposlenike koji rade u sustavu kontrole i upravljanja Europskim fondovima. Treninzi pod nazivom „*Antidiskriminacija, ravnopravnost spolova i primjena Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom u ESI fondovima*“ provode se od 2015. godine, a dosada su obuhvatili 1500 osoba koje rade na poslovima upravljanja i kontrole ESI fondova, a edukacija se i dalje provodi za sve novozaposlene osobe u sustavu. Edukacijom su obuhvaćene ukupno 22 institucije, što uključuje resorna ministarstva i provedbene agencije, a od tijela državne uprave ističemo Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja, Ministarstvo turizma, Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta, Ministarstvo kulture, Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo financija, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo rada i mirovinskog sustava, Ministarstvo za demografiju, obitelj, socijalnu politiku i mlade. Treninzi se provode u suradnji s Uredom za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske, Ministarstvom demografije, obitelji, mladih i socijalne politike, Uredom pučke pravobraniteljice i Uredom pravobraniteljice za osobe s invaliditetom. U okviru treninga predstavlja se antidiskriminacijski pravni okvir u Republici Hrvatskoj uključujući Povelju EU o temeljnim pravima. Za sljedeću se financijsku perspektivu u okviru upravljanja ESI fondovima planira da će buduća upravljačka tijela nastaviti s provedbom spomenutih edukacija, s posebnim osvrtnom na Povelju Europske unije o temeljnim pravima.

Nadalje, u spomenutom Akcijskom planu za praćenje ex-ante uvjeta čiji nositelj je Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU, istaknuto je kako Smjernice za korisnike sredstava iz EU fondova (*Guidelines for Applicants*), navode i strateško pravni okvir u okviru kojeg se navodi Povelja Europske unije o temeljnim pravima. Kako bi se osigurao mehanizam provjere usklađenosti operacija financiranih iz EU fondova s Poveljom, u nadolazećem razdoblju, obaveza da se operacije usklade s Poveljom EU o temeljnim pravima uključit će se u Smjernice za prijavitelje (*Guidelines for Applicants*). Upravljačka tijela razvit će kontrolne liste za sva tijela koja raspisuju pozive za prijavitelje. U navedenoj listi tijela će morati jasno naznačiti jesu li pozivi u skladu s Poveljom.

Nadalje, Europska povelja o temeljnim ljudskim pravima ugrađena je u sustav upravljanja ESI fondovima, posebice kada se radi o *Operativnom programu „Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.“* (U daljnjem tekstu OPKK). U tom smislu 31. svibnja 2016. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU donijelo je (u daljnjem tekstu MRRFEU) Odluku o primjeni horizontalnih načela kojom se propisuje: „Intervencije koje će se financirati iz OPKK ne moraju samo biti u skladu s načelima jednakosti, već trebaju promicati praktičnu primjenu politike jednakih mogućnosti, nediskriminacije i pristupačnosti gdje god je to moguće.“ Ovakva odredba u potpunosti je u skladu s Poveljom, Poglavljem 3. Jednakost, člancima od 21. do 26. Slijedom ove odluke MRRFEU 31. lipnja 2016. donosi odluku o stupanju na snagu *Uputa za prijavitelje i korisnike Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija o provedbi horizontalnih načela“*. Pri izradi ovoga dokumenta sudjelovali su između ostalih Ured za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske, Ured pravobraniteljice za osobe s invaliditetom, Ured pučke pravobraniteljice, Ured pravobraniteljice za ravnopravnost spolova. Upute sažimaju pojmove i odredbe Povelje i mogu se pronaći na linku: https://strukturnifondovi.hr/dokumenti/?doc_id=578&fondovi=esi_fondovi. Odredbe *Uputa za prijavitelje i korisnike Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija o provedbi horizontalnih načela“* ugrađene su i posebno naglašene u svoj natječajnoj dokumentaciji OPKK. Primjer se može vidjeti na [sljedećem linku](#). Osim toga, sam OPKK promiče direktnim ulaganjem u infrastrukturu koja pridonosi ostvarenju ciljeva Povelje financiranjem infrastrukturnih ulaganja za najranjivije skupine društva kako bi se ostvarila njihova ljudska prava. OPKK u ovom financijskom razdoblju ulaže u skladu sa sljedećim člancima Povelje: Članak 35. Zdravstvena skrb, Članak 14. Pravo na obrazovanje, Članak 24. Prava djeteta, Članak 25. Prava osoba treće dobi, Članak 26. Integracija osoba s poteškoćama. Itd.

MRRFEU ima u svom ustrojstvu Službu za koordinaciju u pripremi i provedbi projekata koja koordinira primjenu horizontalnih načela nediskriminacije, ravnopravnosti spolova, prava osoba s invaliditetom i održivog razvoja.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske, u okviru planiranog strateškog dokumenta u području promicanja i zaštite ljudskih prava (Nacionalnog programa zaštite i promicanja ljudskih prava za razdoblje od 2019. do 2024.) planira uzeti u obzir potrebu da se provode mjere usmjerene na informiranje, edukaciju i podizanje vidljivosti Povelje EU o temeljnim pravima.

Alati koji pomažu da se bolje razumije Povelja i kada se ona primjenjuje

za stručnjake (iz zakonodavnih tijela, uprave, tijela za izvršavanje zakonodavstva, pravosudnih tijela i pravne stručnjake) za građane.

Pravosudna akademija nastoji svake godine uključiti u svoj Program cjeloživotnog stručnog usavršavanja pravosudnih dužnosnika i službenika u pravosuđu edukacije na temu Povelje EU o temeljnim pravima. Jednako tako, Pravosudna akademija se uključuje i u EU projekte financirane iz programa Unije koji su posvećeni učenju o Povelji.

Kao primjer navodimo projekt „Povelja Europske unije o temeljnim pravima u sudskom postupku“ (*Judging the Charter*) čiji je nositelj u Republici Hrvatskoj Ured pučke pravobraniteljice, a Pravosudna akademija jedan od pridruženih partnera. U okviru ovog projekta u 2017. godini četvero sudaca je sudjelovalo na dvije međunarodne konferencije, dok je u 2018. godini organizirano šest jednodnevnih radionica: 3 opće, na temu Povelje (za ukupno 41 suca iz Zagreba, Splita i Osijeka) te 3 specijalističke na temu azila i diskriminacije u Zagrebu, za ukupno 46 sudaca.

Također je bitno spomenuti i projekt iz Prijelaznog instrumenta „Povećanje kvalitete edukacije u pravosudnom sustavu – EU pravo i online učenje“ koji je priveden kraju u ožujku 2018. U okviru tog projekta, osim organiziranih radionica i online tečajeva, razvijen je kurikulum za provedbu edukacije iz područja europskoga prava koji Pravosudna akademija može nastaviti primjenjivati u svojim programima. Jedna od tema je bila „Povelja EU o temeljnim pravima: domašaj i primjena na nacionalnoj razini“ te su na temelju tog razvijenog materijala u sklopu redovnog programa cjeloživotnog stručnog usavršavanja u 2019. održane četiri radionice sa ukupno 60 polaznika.

Upotreba i promidžba alata za razumijevanje Povelje koje su razvile druge zemlje EU-a ili drugi dionici u EU-u

Piručnik Agencije EU za temeljna prava „*Applying the Charter of Fundamental Rights of the European Union in law and policymaking at national level*“ predstavljen je na edukaciji za državne službenike koji su uključeni u zakonodavne postupke. Edukacija je održana 30. siječnja 2019. godine od strane Ureda pučke pravobraniteljice i u suradnji s Agencijom EU za temeljna prava.

Također, nakon objavljivanja Godišnjeg izvještaja o temeljnim pravima od strane Agencije EU za temeljna prava, a koji izvještaj sadrži poglavlje koje se odnosi na upotrebu Povelje o temeljnim pravima na nacionalnoj razini, udruga civilnog društva Kuća ljudskih prava Zagreb diseminira izvještaj putem objave na svojim društvenim mrežama.

Suradnja s dionicima radi promidžbe informiranja o Povelji EU-a o temeljnim pravima i njezine upotrebe

Primjeri suradnje između branitelja ljudskih prava i nacionalnih tijela kojom se doprinosi boljem informiranju o Povelji i njezinoj boljoj upotrebi

Ured pučke pravobraniteljice, u suradnji s Agencijom za temeljna prava EU, organizirao je dvije radionice u cilju podizanja svijesti o Povelji o temeljnim pravima:

30. siječnja 2019. godine, u prostorima Državne škole za javnu upravu, organizirana je edukacija za državne službenike. Cilj edukacije je bilo podizanje svijesti o Povelji o temeljnim pravima među državnim službenicima koji su uključeni u zakonodavne postupke. Poseban fokus edukacije bio je na članku 51.

koji određuje područja njene primjene. Također, na edukaciji je predstavljen priručnik Agencije „*Applying the Charter of Fundamental Rights of the European Union in law and policymaking at national level*“.

31. siječnja 2019. u prostoriji Kuće ljudskih prava organizirana je edukacija za predstavnike civilnog društva. Fokus edukacije bio je na mogućnosti primjene Povelje kroz kampanje i zagovaranje ljudskih prava, te u okviru podrške osobama kojima su prava prekršena, s posebnim fokusom na strateško parničenje. Također, Izvješće pučke pravobraniteljice za 2018. godinu, dostavljeno Hrvatskom saboru krajem ožujka 2019. poziva se na Povelju o temeljnim pravima.

Primjeri suradnje između nacionalnih tijela i akademske zajednice kojom se doprinosi boljem informiranju o Povelji i njezinoj boljoj upotrebi

Na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu svijest o Povelji širi se kroz predavanja za studente na drugoj i petoj godini i na poslijediplomskom studiju. Na drugoj godini su u okviru osnovnog predmeta iz europskog javnog prava dva predavanja posvećena zaštiti temeljnih prava u EU, uključujući Povelju. Na petoj godini, studentima prava nudi se predmet koji se predaje na engleskom jeziku pod nazivom *EU Fundamental Rights*. Nedavno je napisan i sveučilišni udžbenik o Temeljnim pravima u EU s naglaskom na zabranu diskriminacije. Tema zaštite temeljnih prava obrađuje se također i na predmetu Institucije i pravni sustav EU na specijalističkom studiju iz prava EU.

Primjeri nevladinih inicijativa kojima se promiče informiranje o Povelji i njezina upotreba u vašoj zemlji

Kuća ljudskih prava Zagreb svake godine sudjeluje u istraživanju Agencije Europske unije za temeljna prava (FRA) za pripremu Godišnjeg izvještaja o temeljnim pravima koji sadrži poglavlje koje se odnosi na upotrebu Povelje o temeljnim pravima na nacionalnoj razini. U izvještaju se iznosi pregled sudske prakse država članica koja se poziva ili odnosi na Povelju, upotreba Povelje u parlamentarnim raspravama i donošenju novog zakonodavstva te zastupljenost Povelje u akademskim člancima. Kao što je spomenuto, nakon objavljivanja izvještaja od strane Agencije EU za temeljna prava, Kuća ljudskih prava Zagreb diseminira izvještaj putem objave na svojim društvenim mrežama.

Nadalje, u prostorijama Kuće ljudskih prava Zagreb 31. siječnja 2019. godine održan je već spomenuti seminar u organizaciji Agencije EU za temeljna prava i Ureda pučke pravobraniteljice RH na temu Povelje EU o temeljnim pravima. Seminaru su prisustvovali predstavnici civilnog društva, nezavisnih institucija za zaštitu ljudskih prava te ostali zainteresirani pravnici i pravnice, a tijekom cjelodnevnog treninga obrađene su teme značaja i funkcije Povelje kao i vježbe vezane uz njezinu praktičnu primjenu.

Posljednji put ažurirano: 10/09/2021

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Povelja o temeljnim pravima – najbolje prakse država članica - Latvija

Vladine politike kojima se promiču primjena Povelje i informiranje o njoj u zakonodavnim i upravnim tijelima, tijelima za izvršavanje zakonodavstva i pravosudnim tijelima.

Latvijsko zakonodavstvo i sudska praksa uključuju članke Povelje Europske unije o temeljnim pravima („Povelja“) koji se odnose na pitanja zaštite osobnih podataka, jednakosti među ljudima i ljudskih prava u područjima migracije, znanosti i pristupa informacijama.

Upućivanja na Povelju u obrazloženjima nacrtu zakona

[Zakon o obradi osobnih podataka u kaznenim postupcima i postupcima povrede upravnih propisa](#) – [u obrazloženju nacrtu zakona](#) upućuje se na članak 8. Povelje o zaštiti osobnih podataka i njihovu poštenom obrađivanju. Zakon je donesen radi sprečavanja, istraživanja i otkrivanja kaznenih djela i upravnih prekršaja u pogledu obrade osobnih podataka.

[Zakonom o mirovinskim fondovima s privatnim upravljanjem](#) – [u obrazloženju nacrtu zakona](#) upućuje se na članak 8. Povelje o zaštiti osobnih podataka i njihovu poštenom obrađivanju.

[Zakon o izmjeni Zakona o državnom socijalnom osiguranju](#) od 25. listopada 2018. – [u obrazloženju nacrtu zakona](#) upućuje se na članak 20. Povelje, kojim je utvrđeno da su svi pred zakonom jednaki.

[U obrazloženju nacrtu Zakona o izmjeni Zakona o pristojbama](#) upućuje se na članak 42. Povelje o pravu na pristup dokumentima institucija i tijela EU-a.

Upućivanja na Povelju u presudama Ustavnog suda

[Presuda u predmetu br. 2018-18-01](#) o usklađenosti članka *Zakona o cestovnom prometu* s Ustavom. Utvrđeno je da su članci neustavni u pogledu zahtjeva za zaštitu osobnih podataka. U navedenoj presudi upućuje se na članak 8. Povelje o zaštiti osobnih podataka.

[Presuda u predmetu br. 2018-15-01](#) o usklađenosti članka Zakona o visokom obrazovanju s Ustavom. U presudi se upućuje na članak 13. Povelje o akademskoj slobodi umjetnosti i znanstvenog istraživanja.

[Presuda u predmetu br. 2018-11-01](#) o usklađenosti članka Zakona o plaćama službenika i ostalih zaposlenika u tijelima središnje i lokalne uprave s Ustavom. U navedenoj presudi upućuje se na članak 8. Povelje o zaštiti osobnih podataka i njihovu poštenom obrađivanju.

Alati koji pomažu boljem razumijevanju Povelje i područja njezine primjene

Za stručnjake

U Latviji postoji Latvijski centar za pravosudno osposobljavanje [*Latvijas Tiesnešu mācību centrs*] (LTMC), koji organizira i provodi tečajeve za daljnje osposobljavanje i stručno usavršavanje za suce i sudske službenike. Redovito se organiziraju opća predavanja o ljudskim pravima za vrijeme kojih je moguće raspravljati i o Povelji.

LTMC surađuje s Akademijom za europsko pravo (ERA) i Europskom mrežom za pravosudno osposobljavanje (EJNT), a isto tako nudi međunarodne tečajeve osposobljavanja za suce.

LTMC je 2014. organizirao šest predavanja o Povelji. Događanjima 2014. prisustvovao je ukupno 141 odvjetnik.

Od 2017. do 2019. seminare povezane s Poveljom pohađala su 43 latvijska suca.

Sporazum o suradnji u uslugama osposobljavanja na visokoj razini za latvijsko pravosudno osoblje i osoblje zaduženo za izvršavanje zakonodavstva sklopljen je 2018. s Akademijom za europsko pravo (ERA) za potrebe osposobljavanja sudaca, sudskih službenika, istražitelja, javnih tužitelja i dužnosnika, među ostalim za pitanja općeg prava EU-a.

Za građane

[Vrhovni sud](#) promiče transparentnu primjenu Povelje uključivanjem posebnog odjeljka posvećenog Povelji u [registar zakonodavstva](#). U navedeni registar nisu uključene sve odluke Vrhovnog suda, već samo one koje su relevantne za primjenu zakonskih odredbi (vidjeti u registru: Pravo Europske unije -> Ugovori -> Povelja Europske unije o temeljnim pravima).

U odjeljku [Priručnici](#) na internetskim stranicama Vrhovnog suda navedeni su podaci o rashodima Agencije Europske unije za temeljna prava (vidjeti: Rashodi Agencije Europske unije za temeljna prava).

Posljednji put ažurirano: 23/02/2022

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost

za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Povelja o temeljnim pravima – najbolje prakse država članica - Litva

Vladine politike kojima se promiču primjena Povelje i informiranje o njoj u zakonodavnim i upravnim tijelima, tijelima za izvršavanje zakonodavstva i pravosuđnim tijelima.

Osnova za osiguravanje ocjenjivanja usklađenosti nacrtu zakona s Poveljom kao dijela zakonodavnog procesa jest članak 9. stavak 4. Zakona o načelima izrade zakonodavstva (*Teisėkūros pagrindų įstatymas*), kojim se predviđa da ovlaštena državna tijela izdaju zaključke o usklađenosti nacrtu zakona s pravom EU-a, presudama Suda Europske unije, međunarodnim ugovorima kojih je Republika Litva potpisnica, Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda te presudama Europskog suda za ljudska prava. Ti se zaključci dostavljaju i tijelu koje donosi zakonodavni akt. Iako ta odredba izričito ne spominje zahtjev usklađenosti s Poveljom, zahtjev za osiguranje usklađenosti s pravom EU-a isto tako uključuje osiguranje usklađenosti s Poveljom. U praksi se odredba tumači na taj način. Na primjer, u svojim zaključcima o nacrtu zakona o izmjeni litavskog Zakona o izborima za Europski parlament (*Lietuvos Respublikos rinkimų į Europos Parlamentą įstatymo pakeitimo įstatymo projektas*), Odjel za europsko pravo (*Europos teisės departamentas*) navodi da odredbe koje ograničavaju ostvarivanje prava glasanja i biranja na izborima za Europski parlament sadržano u članku 39. stavku 1. Povelje (odnosno odredba kojom se određuje da ista osoba ne može biti birana u Europski parlament više od dva puta uzastopce), ali ne ispunjavaju uvjete koji opravdavaju takvo ograničenje, kako je propisano člankom 52. Povelje (ograničenja moraju biti predviđena zakonom, poštovati bit tih prava i biti proporcionalna), treba smatrati suprotnima pravu EU-a (<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/325a8fb0199811e9bd28d9a28a9e9ad9?positionInSearchResults=1&searchModelUUID=2d93c2bd-31b3-4e97-b94e-d931dda3ca2>).

Alati koji pomažu da se bolje razumije Povelja i kad se ona primjenjuje

Na internetskim stranicama Ministarstva pravosuđa (*Teisingumo ministerija*) objavljen je [Vodič kroz sudsku praksu Suda Europske unije \(*Europos Sajungos Teisingumo Teismo praktikos vadovas*\)](#), u kojem se isto navode informacije o pitanjima koja se odnose na primjenu Povelje. Na internetskim stranicama navodi se i poveznica na informacije objavljene na internetskim stranicama Europske komisije o zaštiti prava zajamčenih pravom EU-a (<https://tm.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-1/es-reikalu-koordinavimas/es-teises-perkelimas-ir-igyvendinimas>) povezano s https://ec.europa.eu/info/about-european-commission/contact/problems-and-complaints/help-defending-your-rights/individuals_en). Isto tako, bit će dostupna poveznica na [Priručnik o primjeni Povelje na nacionalnoj razini](#), koji je objavila Agencija Europske unije za temeljna prava, nakon što bude prevedena na litavski jezik.

U okviru projekta „Jačanje odgovora na zločine iz mržnje i govor mržnje u Litvi“, koji provode Ministarstvo unutarnjih poslova (*Vidaus reikalų ministerija*), Ured glavnog javnog tužitelja (*Generalinė prokuratūra*) i Ured inspektora za novinarsku etiku (*Žurnalistų etikos inspektoriatas tarnyba*), [osigurano je zajedničko osposobljavanje za policijske službenike, državne odvjetnike i suce](#) te se ono financira iz Programa Europske unije o pravima, jednakosti i građanstvu (2014. – 2020.). [Pri objavi pravnih informacija relevantnih za borbu protiv zločina iz mržnje namijenjenih službenicima i žrtvama Ministarstvo unutarnjih poslova navodi poveznicu na poseban dio internetskih stranica Agencije Europske unije za temeljna prava](#) (<https://vrm.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/viesasis-saugumas-1/atsakas-i-neapykantos-nusikalimus-ir-neapykanta-kurstancias-kalbas>) povezano s <https://fra.europa.eu/en/themes/hate-crime>.

Primjena i promidžba alata za razumijevanje Povelje koje su razvile druge države članice EU-a ili drugi dionici u EU-u

Vidjeti prethodno navedene informacije o poveznicama na internetske stranice institucija i agencija Europske unije.

Suradnja s dionicima radi promidžbe primjene Povelje EU-a o temeljnim pravima i informiranja o njoj

Primjeri suradnje između branitelja ljudskih prava i nacionalnih tijela kojom se doprinosi boljem informiranju o Povelji i njezinoj boljoj primjeni

Litva je uvela praksu održavanja godišnjih [Nacionalnih foruma za ljudska prava \(*Nacionaliniai žmogaus teisių forumai*\)](#). Forum su 2019. organizirali Litavski forum osoba s invaliditetom (*Lietuvos negalios organizacijų forumas*), Ured ombudsmana za jednake mogućnosti (*Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba*), Ured ombudsmana Seimasa (*Seimo kontrolierių įstaiga*), Odbor za ljudska prava Seimasa (*Seimo Žmogaus teisių komitetas*), Ministarstvo vanjskih poslova (*Užsienio reikalų ministerija*), Ured ombudsmana za prava djece (*Vaiko teisių kontrolieriaus įstaiga*), Sveučilište Vitolda Velikog (*Vytauto Didžiojo universitetas*) i Koalicija organizacija za ljudska prava (*Žmogaus teisių organizacijų koalicija*).

Primjeri suradnje između nacionalnih tijela i akademske zajednice kojom se doprinosi boljem informiranju o Povelji i njezinoj boljoj primjeni

Litavsko istraživačko vijeće (*Lietuvos mokslo taryba*) financiralo je istraživačku studiju o „Primjeni Povelje EU-a kao standarda za zaštitu prava pojedinca na nadnacionalnoj i nacionalnoj razini“, koju je provelo Sveučilište u Vilniusu (*Vilniaus universitetas*). U studiji je istraženo u kojoj mjeri litavska nadležna tijela primjenjuju Povelju i u kojoj se mjeri pozivaju na njezine odredbe – koja će se tijela u svojim područjima djelovanja vjerojatno najčešće baviti ispitivanjem pritužbi u vezi s individualnim pravima koja su obuhvaćena područjem primjene Povelje – te u kojoj mjeri sudovi i istražna tijela primjenjuju Povelju i u kojoj se mjeri pozivaju na njezine odredbe. U studiji se postavilo pitanje jesu li javnost i pravna zajednica dovoljno svjesni važnosti Povelje u zaštiti temeljnih prava i smatra li se ona uistinu učinkovitim standardom za zaštitu temeljnih prava te su se razmatrala pitanja koja se odnose na primjenu Povelje u zaštiti posebnih prava. [Rezultati studije](#) su objavljeni.

Primjeri nevladinih inicijativa kojima se promiče primjena Povelje i informiranje o njoj u vašoj zemlji

Na portalu „Moja prava“ (*Mano teisės*) nevladina organizacija [Litavski centar za ljudska prava \(*Lietuvos žmogaus teisių centras*\)](#) navodi poveznicu na internetske stranice institucija i agencija Europske unije, uključujući stranice Agencije Europske unije za temeljna prava. Tekstovi objavljeni na navedenom portalu bave se i pitanjima koja se odnose na provedbu Povelje.

Posljednji put ažurirano: 23/02/2022

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Povelja o temeljnim pravima – najbolje prakse država članica - Portugal

Vladine politike kojima se promiču primjena Povelje i informiranje o njoj u zakonodavnim i upravnim tijelima, tijelima za izvršavanje zakonodavstva i pravosuđnim tijelima.

Posebna upućivanja na primjenu Povelje ili objašnjenja njezine primjene

Glavna uprava za pravosuđnu politiku (*Direcção-Geral da Política de Justiça*) (Ministarstvo pravosuđa) (*Ministério da Justiça*) izradila je 2019. vodič za primjenu Povelje u vezi s provedbom europskih fondova, namijenjen stručnjacima koji rade u tom području.

Osposobljavanje o primjeni Povelje

Osposobljavanje za suce i druge pravne stručnjake:

Centar za pravosudne studije (*Centro de Estudos Judiciários*) nudi početno osposobljavanje i usavršavanje za suce i tužitelje o pravu Unije općenito i o posebnim pitanjima prava Unije. To osposobljavanje obuhvaća Povelju. Odvjetnici i drugi pravni stručnjaci mogu sudjelovati i na konferencijama i seminarima koje organizira Centar.

Centar je 2018. organizirao cjelodnevni tečaj na kojem su u prvom planu bili Sud Europske unije i Povelja. Program tečaja, videozapise i relevantne tekstove možete pronaći [ovdje](#).

Osposobljavanje korisnika uključenih u korištenje sredstava iz fondova EU-a:

Glavna uprava za pravosudnu politiku održala je u lipnju 2019. tečaj osposobljavanja za sva tijela Ministarstva pravosuđa o primjeni Povelje u vezi s korištenjem sredstava iz fondova EU-a.

Alati koji pomažu da se bolje razumije Povelja i kada se ona primjenjuje

za stručnjake (iz zakonodavnih tijela, uprave, tijela za izvršavanje zakonodavstva, pravosudnih tijela i pravne stručnjake):

Centar za pravosudne studije redovito objavljuje bilten o sudskoj praksi Suda Europske unije: http://www.cej.mj.pt/cej/newsletter_tjue_cej/newsletter_tjue_cej.php.

Glavna uprava za pravosudnu politiku (Ministarstvo pravosuđa) izradila je 2019. vodič za primjenu Povelje u vezi s provedbom europskih fondova, namijenjen stručnjacima koji rade u tom području.

za građane:

Na internetskim stranicama Ministarstva pravosuđa nalazi se posebna [stranica o Povelji](#).

Na internetskim stranicama Državnog odvjetništva (*Ministério Público*) nalazi se [stranica o sustavu zaštite temeljnih prava Europske unije](#), s informacijama o Povelji.

Upotreba i promidžba alata za razumijevanje Povelje koje su razvile druge zemlje EU-a ili drugi dionici u EU-u

Na internetskim stranicama Ministarstva pravosuđa nalazi se posebna [stranica o Povelji](#), koja se odnosi na alate koje je na raspolaganje stavila Agencija za temeljna prava (FRA) i na kojoj je navedena poveznica na internetske stranice Agencije.

Suradnja s dionicima radi promidžbe informiranja o Povelji EU-a o temeljnim pravima i njezine upotrebe

Primjeri suradnje između branitelja ljudskih prava i nacionalnih tijela kojom se doprinosi boljem informiranju o Povelji i njezinoj boljoj upotrebi (nije primjenjivo)

Primjeri suradnje između nacionalnih tijela i akademske zajednice kojom se doprinosi boljem informiranju o Povelji i njezinoj boljoj upotrebi (nije primjenjivo)

Primjeri nevladinih inicijativa kojima se promiče informiranje o Povelji i njezina upotreba u vašoj zemlji

Projekt „Povelja o temeljnim pravima Europske unije „na djelu““.

Taj je projekt financirala Glavna uprava za pravosuđe i zaštitu potrošača Europske komisije, a razvio ga je konzorcij europskih sveučilišta (Katalonski institut za ljudska prava, Pravni fakultet Sveučilišta u Utrechtu i Sveučilište u Szczecinu). Projekt je u Portugalu koordinirao Stalni opservatorij za pravosuđe (*Observatório Permanente de Justiça*) Centra za društvene studije Sveučilišta u Coimabri (*Centro de Estudos Sociais*), a sudjelovali su i Vrhovno sudsko vijeće (*Conselho Superior da Magistratura*), Državno odvjetništvo (*Ministério Público*), Centar za pravosudne studije (*Centro de Estudos Judiciários*) i Odvjetnički zbor (*Ordem dos Advogados*). Glavni cilj projekta bio je osmisliti opsežan program osposobljavanja za jačanje kompetencija dionika u pravosuđu za primjenu Povelje kako bi je mogli bolje tumačiti i primjenjivati. Projektom se nastojalo pomoći u prevladavanju teškoća povezanih s nedostatnim znanjem o Povelji, pri čemu je težište stavljeno na informiranje o njoj, ali željelo se i bolje objasniti važnost Povelje na nacionalnoj razini i u okviru europskog područja pravde.

U okviru tog projekta 2018. su organizirani razni tečajevi i konferencije, namijenjeni prije svega dionicima u pravosuđu. Održano je i internetsko osposobljavanje: <https://ces.uc.pt/cfr/moodle/>.

Kao rezultat projekta izrađeni su Priručnik s najboljim primjerima iz prakse i Priručnik za osposobljavanje.

Informacije o toj inicijativi dostupne su na: <https://www.ces.uc.pt/cfr/>.

Projekt „E-Learning National Active Charter Training“ (e-NACT).

U tom projektu, financiranom u okviru programa Europske komisije Temeljna prava i građanstvo, sudjeluje više europskih sveučilišta, uključujući Centar za istraživanje javnog prava (*Centro de Investigação de Direito Público*) (CIDP) Pravnog fakulteta Sveučilišta u Lisabonu. Cilj mu je pružiti metodologiju i aktivnosti osposobljavanja, koje će, zajedno sa stručnošću voditelja koji u njemu sudjeluju, poticati nastanak i učvršćivanje zajedničke kulture temeljnih prava. U okviru te inicijative nude se i tečajevi e-učenja i tematski priručnici o različitim područjima prava.

Na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Lisabonu 2019. su održane tri radionice o zaštiti podataka, azilu i migracijama te slobodi izražavanja, prvenstveno namijenjene odvjetnicima, sucima i članovima Državnog odvjetništva – <https://www.icjp.pt/cidp/eventos/17759/programa>.

Više informacija o tom projektu dostupno je na: <https://cjc.eu.eu/projects/e-nact/>.

Konferencija „Povelja EU-a o temeljnim pravima i pravosudna aktivnost Suda EU-a: je li povelja o pravima ugrožena?“

Pravni fakultet Sveučilišta u Lisabonu organizirao je 2017. konferenciju o Povelji i pravosudnoj aktivnosti Suda EU-a. Nakon konferencije ta je problematika obrađena u izdanju internetskog časopisa za javno pravo iz 2018., *e-Pública – Revista Eletrónica de Direito Público* ([sv. 5 br. 2 srpanj 2018.](#)).

Posljednji put ažurirano: 23/02/2022

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Povelja o temeljnim pravima – najbolje prakse država članica - Rumunjska

Informiranje o Povelji i njezina primjena u vašoj zemlji

Vladine politike kojima se promiču primjena Povelje i informiranje o njoj u zakonodavnim i upravnim tijelima, tijelima za izvršavanje zakonodavstva i pravosudnim tijelima

Nova je praksa Ustavnog suda pozivanje na Povelju EU-a o temeljnim pravima [u vlastitoj sudskoj praksi](#). I redovni sudovi u svojim presudama često upućuju na odredbe Povelje EU-a o temeljnim pravima. Ta tendencija povezana je s povećanjem broja tečajeva i seminara o temama koje su povezane s pravima koja su u raznim oblicima dodijeljena sucima.

Nacionalni pravosudni institut (*Institutul Național al Magistraturii*) izradio je programe u okviru kojih se daju informacije o pravu EU-a i sudskoj praksi Suda EU-a koja je blisko povezana sa sudskom praksom Europskog suda za ljudska prava, uz poseban naglasak na pravosudnu suradnju. Budući tužitelji i suci pohađaju te tečajeve. Već ovlašteni suci i tužitelji pohađaju te tečajeve u sklopu trajnog osposobljavanja. [Nedavno je primjer](#) toga internetski seminar o primjeni Povelje EU-a o temeljnim pravima u postupcima azila.

Povelja EU-a o temeljnim pravima uključena je u kurikulum pravnih fakulteta i drugih sveučilišta u Rumunjskoj te u kurikulume koje provodi Nacionalni pravosudni institut.

Druga rumunjska javna tijela primjenjuju odredbe Povelje EU-a o temeljnim pravima u oblikovanju politika (na primjer politika zapošljavanja i nezaposlenosti; politika održivog razvoja) ili pri obrazloženju osnove za primjenu novčanih kazni (vidjeti, na primjer, praksu Državnog vijeća za borbu protiv diskriminacije (

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării). Charterpedia i općenito podaci koje Agencija Europske unije za temeljna prava stavlja na raspolaganje u svim oblicima vrlo su korisni instrumenti na koje se u radu oslanja, na primjer, Ministarstvo unutarnjih poslova (*Ministerul Afacerilor Interne*). Ministarstvo unutarnjih poslova ima vlastite jedinice koje tijela za izvršavanje zakonodavstva osposobljavaju u području ljudskih prava. Ti tečajevi odnose se na sve međunarodne instrumente za zaštitu ljudskih prava, među ostalim i na Povelju EU-a o temeljnim pravima.

U okviru mjera koje su potrebne za ispunjavanje preduvjeta „učinkovite primjene i provedbe Povelje EU-a o temeljnim pravima” Ministarstvo europskih fondova (*Ministerul Fondurilor Europene*) odgovorno je i za osiguravanje učinkovitih mehanizama kako bi se zajamčila usklađenost s Poveljom EU-a o temeljnim pravima, kako je predviđeno Prilogom III. prijedlogu Uredbe o zajedničkim odredbama (UZO). U vezi s tim Glavna uprava za izradu programa i koordinaciju sustava (*Direcția Generală Programare și Coordonare Sistem*) pripremila je [Smjernice za primjenu Povelje EU-a o temeljnim pravima u provedbi europskih strukturnih i investicijskih fondova](#) da bi pomogla osoblju Ministarstva europskih fondova (*Ministerul Fondurilor Europene*), nadležnim ministarstvima kojima je povjerenje upravljanje europskim fondovima, agencijama i drugim javnim tijelima u fazama izrade i provedbe programa u fiskalnim godinama od 2021. do 2027. te da bi potencijalnim korisnicima koji se prijave za financiranje iz europskih fondova pomogla u učinkovitoj primjeni i provedbi odredbi Povelje EU-a o temeljnim pravima. Ministarstvo smatra da je u tom kontekstu važan redovit dijalog o primjeni Povelje EU-a o temeljnim pravima i pomoć EU-a institucijama.

Alati koji pomažu da se bolje razumije Povelja i kada se ona primjenjuje

Korisni su instrumenti Charterpedia i općenito materijali Agencije Europske unije za temeljna prava o Povelji. Na primjer, Ministarstvo unutarnjih poslova izjavilo je da upotrebljava materijale Agencije Europske unije za temeljna prava.

Upotreba i promidžba alata za razumijevanje Povelje koje su razvile druge zemlje EU-a ili drugi dionici u EU-u

Vidjeti odgovor na pitanje br. 2 – relevantni su i upotrebljavaju se instrumenti koje je izradila Agencija Europske unije za temeljna prava.

Suradnja s dionicima radi promidžbe informiranja o Povelji EU-a o temeljnim pravima i njezine upotrebe

Primjeri suradnje između branitelja ljudskih prava i nacionalnih tijela kojom se doprinosi boljem informiranju o Povelji i njezinoj boljoj upotrebi

Primjer je takve suradnje internetski seminar o primjeni Povelje u postupcima azila, koji je nedavno, u lipnju 2020., organizirao Nacionalni pravosudni institut. Događanju je prisustvovalo više nacionalnih i međunarodnih nevladinih organizacija, kao i Odvjetnička komora u Bukureštu.

Rumunjski institut za ljudska prava (*Institutul Român pentru Drepturile Omului*) 2019. i 2020. osmislio je i organizirao brojne tečajeve namijenjene raznim kategorijama stručnjaka koji se, s obzirom na posebnosti njihova posla, pozivaju na to da budu svjesni ljudskih prava i da ih primjenjuju. Tečajevi su se odnosili na odredbe Povelje. One su se detaljno pregledavale i o njima se detaljno raspravljalo na tečajevima osmišljenima za graničnu policiju (koji su organizirali Glavni inspektorat rumunjske policije (*Inspectoratul General al Poliției*) i tri druga teritorijalna inspektorata na područjima Timișoara, Giurgiu i Constanța) na temu ljudskih prava u kontekstu nezakonitih migracija (uz posebni naglasak na članke 2., 3., 4., 6. i 35. Povelje).

Tečajevi iz 2019. mogu se pregledati [ovdje](#).

Nadalje, odredbe Povelje koje se odnose na pitanje sprečavanja mučenja te nečovječnog i ponižavajućeg kažnjavanja i postupanja uključene su u tečajeve osmišljene za agente nacionalnih centara za pritvor i istražni zatvor.

Na tečaju koji je organiziran kako bi se obilježila 10. obljetnica donošenja Povelje u okviru radionica usmjerenih na profesore i školske inspektore u okrugu Vâlcea raspravljalo se o odredbama Povelje, posebno o onima koje se odnose na privatnost i zaštitu osobnih podataka.

Povelja se 2020. promicala osposobljavanjem usmjerenim na policijske službenike iz nacionalnih centara za pritvor i istražni zatvor, inspektorate granične policije i odvjetnike.

Tečajevi iz 2020. mogu se pregledati [ovdje](#).

Primjeri suradnje između nacionalnih tijela i akademske zajednice kojom se doprinosi boljem informiranju o Povelji i njezinoj boljoj upotrebi

Svi prethodno navedeni tečajevi, koje je organizirao Rumunjski institut za ljudska prava, organizirani su u suradnji s javnim institucijama i partnerima iz obrazovne/akademske zajednice:

Institutom za studije javnog poretka (*Institutul de Studii pentru Ordinea Publică*) (sprečavanje mučenja te nečovječnog i ponižavajućeg postupanja za osoblje nacionalnih centara za pritvor i istražni zatvor)

Rumunjskom graničnom policijom (*Poliția Română de Frontieră*), Glavnim inspektoratom za imigraciju (*Inspectoratul General pentru Imigrări*), Upravom za borbu protiv korupcije (*Direcția Anti-corupție*) Ministarstva unutarnjih poslova (u okviru zajedničkog akcijskog plana Opće uprave za borbu protiv korupcije (*Direcția Generală Anticorupție – DGA*) – Glavnog inspektorata Rumunjske granične policije (*Inspectoratul General al Poliției de Frontieră Române – IGPF*) – Glavnog inspektorata za imigraciju – IGI za sprečavanje korupcije u kontekstu nezakonitog useljavanja)

srednjim školama, školama, nacionalnim centrima za osposobljavanje profesora koji su uključeni u osposobljavanje profesora u nacionalnom obrazovnom sustavu.

Vidjeti i odgovor na pitanje br. 1 – Povelja je uključena u kurikulum predmeta o pravu Unije i međunarodnom javnom pravu na pravnim fakultetima u Rumunjskoj.

Primjeri nevladinih inicijativa kojima se promiče informiranje o Povelji i njezina upotreba u vašoj zemlji

[Rumunjski institut za ljudska prava](#) kontinuirano promiče primjenu Povelje i informiranost o pravima u okviru nje.

Unija za temeljne slobode u Europi nevladina je organizacija sa sjedištima u više država, među ostalim i Rumunjskoj. Njezine [internetske stranice](#) prevedene su na rumunjski i sadržavaju smjernice o primjeni Povelje.

Posljednji put ažurirano: 25/10/2021

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Povelja o temeljnim pravima – najbolje prakse država članica - Slovačka

U predmetu PL. ÚS 10/2014 Ustavni sud Slovačke Republike (*Ústavný súd Slovenskej republiky*) donio je odluku o primjenjivosti Povelje u Slovačkoj, u kojoj je izričito zaključio da Povelja mora imati isti položaj u okviru slovačkog ustavnog poretka kao i drugi međunarodni sporazumi o ljudskim pravima i temeljnim slobodama uređeni člankom 7. stavkom 5. slovačkog Ustava. To znači da ima prednost pred nacionalnim zakonodavstvom.

U zakonodavnom postupku svaki novi zakonodavni akt sadržava odredbu o sukladnosti s pravom Unije, a mora biti usklađen i s Poveljom ako se odnosi na prava iz Povelje.

Informiranje o Povelji i njezina primjena u vašoj zemlji

Vladine politike kojima se promiču primjena Povelje i informiranje o njoj u zakonodavnim i upravnim tijelima, tijelima za izvršavanje zakonodavstva i pravosudnim tijelima

Isprave u nastavku sadržavaju poveznice na Povelju i ističu njezinu važnost kad je riječ o međunarodnom i europskom zakonodavstvu o ljudskim pravima.

- 📄 [Akcijski plan za sprečavanje svih oblika diskriminacije za razdoblje 2016. – 2019. \[Akčný plán predchádzania všetkých foriem diskriminácie na roky 2016-2019\]](#) poziva se na Povelju i uključuje ju u temeljni antidiskriminacijski zakonski okvir u odnosu na njegov međunarodni kontekst i obveze Slovačke
- 📄 [Slovačka nacionalna strategija za ravnopravnost spolova za razdoblje 2014. – 2019. \[Celoštátna stratégia rodovej rovnosti v Slovenskej republike rok 2014-2019\]](#)
- 📄 [Strategija za mobilnost stranih radnika u Slovačkoj \[Stratégia pracovnej mobility cudzincov v Slovenskej republike\]](#)
- 📄 [Nacionalna strategija za zaštitu djece od nasilja \[Národná stratégia na ochranu práv detí pred násilím\]](#)
- 📄 [Nacionalni program razvoja životnih uvjeta građana s invaliditetom u svim područjima života za razdoblje 2014. – 2020. \[Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014-2020\]](#)
- 📄 [Nacionalni program za aktivno starenje za razdoblje 2014. – 2020. \[Národný program aktívneho starnutia na roky 2014-2020\]](#)
- 📄 [Nacionalni prioritati razvoja socijalnih službi za razdoblje 2015. – 2020. \[Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015-2020\]](#)
- 📄 [Strategija za deinstitucionalizaciju sustava socijalnih službi i zamjenske njege u Slovačkoj \[Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike\]](#)
- 📄 [Nacionalni okvir za zaštitu djece u digitalnom prostoru i Akcijski plan za provedbu nacionalnog okvira za zaštitu djece u digitalnom prostoru za razdoblje 2020. – 2021. \[Národná koncepcia ochrany detí v digitálnom priestore a Akčný plán k národnej koncepcii ochrany detí v digitálnom priestore na roky 2020-2021\]](#)

Povelja EU-a uključena je u okvir za osposobljavanje [koncepcia vzdelávania] Pravosudne akademije Slovačke Republike [Justičná akadémia Slovenskej republiky]. Okvir za osposobljavanje slovačke Pravosudne akademije dokument je kojim se određuje njezina uloga u postupku osposobljavanja ciljanih skupina u Ministarstvu pravosuđa i Uredu glavnog javnog tužitelja [Generálna prokuratúra Slovenskej republiky], koje su navedene u Zakonu br. 548/2003 o pravosudnoj akademiji kako je izmijenjen. Kao dio cjeloživotnog učenja o kojem će riječ biti u nastavku, to znači osposobljavanje sudaca, pomoćnika sudaca i sudskih službenika u području njihove specijalizacije i kompetencija.

• Okvir Pravosudne akademije Slovačke Republike za osposobljavanje (na snazi od 25. rujna 2019.)

Dio je cjeloživotnog učenja. Pravo Unije sastavni je dio „Aktualnih pitanja o načinu na koji sudovi primjenjuju pravo u različitim područjima prava”.

Način učenja odražava aktualne europske trendove. Temelji se na tri stupa obrazovanja, poštovanju prava i pravde te vladavini prava.

U aktivnostima osposobljavanja naglasak se stavlja na panel-rasprave, radionice te prijenos znanja i iskustva u praktičnoj primjeni prava koje vode slovački i međunarodni predavači. Događanja su interaktivna i uključuju analizu slučajeva te specifične stvarne predmete.

• U području prava Unije i međunarodnoga prava naglasak je na:

načinu na koji nacionalni sudovi primjenjuju pravo Unije, sudsku praksu Suda Europske unije i sudsku praksu ustavnih sudova država članica EU-a postupku povezanom s pitanjima koja se upućuju na prethodnu odluku te prethodnom postupku zaštiti ljudskih prava u EU-u – Povelja Europske unije o temeljnim pravima iz 2009. i njezina primjena u praksi (sudska praksa Suda Europske unije) naknadi štete u kontekstu sudske prakse Suda Europske unije i Europskog suda za ljudska prava pravu EU-a o zaštiti potrošača

📄 [radnom pravu EU-a na jedinstvenom tržištu](#), posebno na antidiskriminacijskom pravu i pravu ravnopravnosti spolova i socijalnoj sigurnosti.

Alati koji pomažu da se bolje razumije Povelja i kad se ona primjenjuje

• Za stručnjake (zakonodavna tijela, uprave, tijela za izvršavanje zakonodavstva, pravosudna tijela i pravni stručnjaci): publikacije Europske komisije i Agencije Europske unije za temeljna prava (detaljan popis naveden je u nastavku).

• Za građane:

📄 [internetske stranice](#) o ravnopravnosti spolova kojima upravlja Ministarstvo rada, socijalne skrbi i obitelji Slovačke Republike

📄 [informativni članak](#) koji sadržava osnovne informacije o Povelji

📄 [Vaša prava u EU-u](#) – informativne internetske stranice Europske komisije.

Upotreba i promidžba alata za razumijevanje Povelje koje su razvile druge zemlje EU-a ili drugi dionici u EU-u

Različiti dokumenti Agencije Europske unije za temeljna prava (FRA) dostupni su besplatno, a velik broj njih je i na slovačkom. Temeljni su dokumenti i alati sljedeći:

📄 [Izvješće o temeljnim pravima za 2019.](#), 2. poglavlje: Povelja Europske unije o temeljnim pravima i kako je države članice primjenjuju

📄 [Charterpedia](#), internetski alat koji omogućuje jednostavan pristup informacijama o cijelom nizu temeljnih prava iz različitih članaka Povelje te sadržava cjelovit tekst i pravna pojašnjenja pojedinih članaka, povezanu europsku i nacionalnu sudsku praksu te povezane publikacije FRA-e, a dostupan je i u obliku mobilne aplikacije

📄 [Povelja EU-a o temeljnim pravima u Slovačkoj](#), koja pruža sveobuhvatno obrazloženje važnosti, primjenjivosti i širi koncept zaštite prava koja proizlaze iz slovačkog Ustava i Europske konvencije o ljudskim pravima

📄 [Primjena Povelje Europske unije o temeljnim pravima u izradi zakonodavstva i oblikovanju politika na nacionalnoj razini – Smjernice](#)

📄 [dostupni izvori](#), uključujući pravna mišljenja i primjere praktične primjene

📄 [Deseta obljetnica Povelje Europske unije o temeljnim pravima: stajališta civilnog društva i nacionalnih institucija za ljudska prava](#)

📄 [Izvješće Europskog parlamenta o provedbi Povelje Europske unije o temeljnim pravima u institucijskom okviru EU-a od 30 siječnja 2019.](#)

Izvješće Europske komisije o praćenju primjene prava Europske unije

📄 [Godišnje izvješće Komisije o primjeni Povelje](#)

Publikacija Europske mreže nacionalnih institucija za ljudska prava (ENNHRI): 📄 [Provedba Povelje EU-a o temeljnim pravima](#).

Suradnja s dionicima radi promidžbe informiranja o Povelji EU-a o temeljnim pravima i njezine upotrebe

Primjeri suradnje između branitelja ljudskih prava i nacionalnih tijela kojom se doprinosi boljem informiranju o Povelji i njezinoj upotrebi

• Publikacija Slovačkog nacionalnog centra za ljudska prava [Slovenské národné stredisko pre ľudské práva]: Smjernice o temama ljudskih prava povezanima s članstvom Slovačke Republike u Europskoj uniji [Sprievodca ľudskoprávnymi témami súvisiacimi s členstvom Slovenskej republiky v Európskej únii]

• Stručne internetske stranice s informacijama o praktičnoj primjeni prava te stručnim i znanstvenim člancima

Internetske stranice Slovačke odvjetničke komore [Slovenská advokátska komora] i Slovačke komore poreznih savjetnika [Slovenská komora daňových poradcov]

Glasnik Slovačke odvjetničke komore [Bulletin Slovenskej advokátskej komory]

Stručni pravni časopis na internetskim stranicama pravnelisty.sk

Internetske stranice 📄 [epravo.sk](#)

Primjeri suradnje između nacionalnih tijela i akademske zajednice kojom se doprinosi boljem informiranju o Povelji i njezinoj upotrebi

Ta informacija nije dostupna.

Primjeri nevladinih inicijativa kojima se promiče informiranje o Povelji i njezina upotreba u vašoj zemlji

 [Internetske stranice](#) Europskog pravnog centra EUROIURIS, građanske udruge – Zakonodavstvo o ljudskim pravima u Europskoj uniji i Vijeću Europe i njegova primjena u Slovačkoj [*Právna úprava ochrany ľudských práv v Európskej únii a v Rade Európy a ich aplikácia v podmienkach Slovenskej republiky*]. Informativni portal [euractiv.sk](#) o europskim pitanjima, posebno onima povezanim sa Slovačkom.

Posljednji put ažurirano: 22/10/2021

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Povelja o temeljnim pravima – najbolje prakse država članica - Finska

Vladine politike kojima se promiču primjena Povelje i informiranje o njoj u zakonodavnim i upravnim tijelima, tijelima za izvršavanje zakonodavstva i pravosudnim tijelima.

Glavni važeći dokument o politikama izvješće je finske vlade o ljudskim pravima iz 2014. (*Valtioneuvoston ihmisoikeusselonteko*, VNS 6/2014 vp), u kojem se razmatraju načini za jačanje dimenzije temeljnih prava EU-a, među ostalim informiranjem o Povelji EU-a o temeljnim pravima. U izvješću se spominje i izvješće Komisije o primjeni Povelje EU-a o temeljnim pravima i godišnje izvješće Agencije Europske unije za temeljna prava te rasprava o njima u Vijeću. U njemu je navedeno i da je važno bolje upoznati građane s Poveljom. U izvješću se ističe važnost razvoja i upotrebe postojećih praktičnih alata za sastavljače, kao što su smjernice i kontrolne liste, radi informiranja o Povelji. To bi trebalo poduprijeti na primjer, osposobljavanjem za izvjestitelje EU-a (str. 38). Glavni odbor parlamenta Finske u svojem je mišljenju o izvješću o ljudskim pravima posebno istaknuo potrebu informiranja o Povelji EU-a o temeljnim pravima (SuVL 6/2014 vp).

[Izvješće finske vlade o ljudskim pravima iz 2014.](#)

U finskom drugom Nacionalnom akcijskom planu o temeljnim i ljudskim pravima 2017.–2019. (*Kansallinen perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelma 2017–2019*) kao pravna osnova cijelog Akcijskog plana (str. 17), uz druge relevantne izvore za temeljna i ljudska prava, posebno se navodi Povelja EU-a o temeljnim pravima. Ona je i pravna osnova nekih pojedinačnih projekata akcijskih planova, kao što su aktivnost 1.1. Jačanje kapaciteta vlade u pitanjima temeljnih i ljudskih prava (*Valtioneuvoston kapasiteetin kasvattaminen perus- ja ihmisoikeusasioissa*) i aktivnost 1.1.1. Jačanje osnovnih vještina i vještina u području ljudskih prava vladinih dužnosnika (*Valtioneuvoston virkamiesten perus- ja ihmisoikeusosaamisen vahvistaminen*).

[Kansallinen perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelma 2017–2019 \(Nacionalni akcijski plan o temeljnim i ljudskim pravima 2017.–2019.\)](#)

Osposobljavanja za primjenu Povelje o temeljnim pravima

vladin program osposobljavanja o temeljnim i ljudskim pravima (*Perus- ja ihmisoikeudet valtioneuvostossa*) za vladine dužnosnike, održan u proljeće 2017., koji se bavio i temeljnim pravima u EU-u, uključujući odjeljak o procjeni učinka na temeljna i ljudska prava

tečaj osposobljavanja za dužnosnike o temeljnim i ljudskim pravima u Europskoj uniji (*Perus- ja ihmisoikeudet Euroopan unionissa*), koji uključuje zaseban odjeljak o Povelji EU-a o temeljnim pravima (svake godine, zadnji tečaj osposobljavanja održan je 30. ožujka 2020.)

tečaj osposobljavanja za dužnosnike pod nazivom *EU-oikeus päähkinänkuoressa* („Kratki opis prava Unije“), koji se detaljno bavi i Poveljom EU-a o temeljnim pravima (svake godine, zadnji tečaj osposobljavanja održan je 10. svibnja 2019.)

osposobljavanje o zaštiti podataka i Povelji EU-a o temeljnim pravima u suradnji s Agencijom Europske unije za temeljna prava, Finskim centrom za ljudska prava i Finskim ministarstvom pravosuđa (16. siječnja 2019.)

tečaj osposobljavanja dužnosnika o kriterijima za izradu zakonodavstva, uključujući odjeljak o temeljnim pravima i Povelji o temeljnim pravima (svake godine) osposobljavanje dužnosnika Stalnog predstavništva Finske pri EU-u (Bruxelles) o tome kako uklopiti Povelju u rad radnih skupina Vijeća (proljeće 2019., kao dio priprema Finske za finko predsjedanje Vijećem), u suradnji s Agencijom EU-a za temeljna prava i Glavnim tajništvom Vijeća

posjet osoblja Ureda parlamentarnog pravobranitelja Agenciji EU-a za temeljna prava (FRA) u Beču u listopadu 2019. kao nastavak inicijative te agencije za bliskiju suradnju; za vrijeme posjeta predstavljene su aktivnosti Agencije, a posebno praćenje primjene Povelje o temeljnim pravima te uloge Agencije u praćenju i ocjeni prava osoba s invaliditetom i djece; sudionici su dogovorili proširenje suradnje među agencijama; u Uredu premijera organizirani su i drugi tečajevi osposobljavanja o sadržaju i primjeni Povelje.

Alati koji pomažu da se bolje razumije Povelja i kada se ona primjenjuje

Ministarstvo pravosuđa izradilo je napomenu za tumačenje i primjenu Povelje EU-a o temeljnim pravima. Napomena je prvi put izrađena 2016., a ažurirana početkom 2020. Svrha je te napomene da posluži kao alat za izradu nacrtu nacionalnih propisa i finskih propisa s obzirom na EU, posebno kad se procjenjuju temeljna i ljudska prava u pitanjima obuhvaćenima područjem primjene prava Unije. Velik dio prava Unije provodi se na nacionalnoj razini, zbog čega su i temeljna prava EU-a bitan dio izrade nacrtu nacionalnih propisa. Osim toga, pravom Unije često se, kad je riječ o praktičnoj provedbi prava Unije i odabiru mjera, državama daje diskrecijsko pravo, no to se pravo mora koristiti u skladu s temeljnim pravima EU-a.

U napomeni se rješavaju pitanja koja se odnose na područje primjene, tumačenje, pravne učinke i razinu zaštite Povelje EU-a o temeljnim pravima.

Ažuriranjem je uzeta u obzir najnovija sudska praksa i nastojalo se, prije svega, detaljnije pozabaviti glavnim pitanjima praktičnih aspekata izrade zakonodavnih akata. Ona obuhvaćaju uvjete za ograničavanje temeljnih prava EU-a i odnos između Povelje i drugih temeljnih i ljudskih prava, primjerice prava uvrštenih u Europsku konvenciju o ljudskim pravima i Ustav Finske.

[Muistio EU:n perusoikeuskirjan soveltamisesta ja tulkinnasta \(„Napomena o tumačenju i primjeni Povelje EU-a o temeljnim pravima“\)](#) (978 Kb)

Upotreba i promidžba alata za razumijevanje Povelje koje su razvile druge zemlje EU-a ili drugi dionici u EU-u

Informacije o izvješćima i alatima Agencije EU-a za temeljna prava (FRA) pružaju se putem vladine mreže za temeljna i ljudska prava. Usto, kako bi se potaknula komunikacija s građanima, godišnje izvješće o temeljnim pravima bit će tema ministarskog priopćenja za medije.

[Suradnja s dionicima radi promidžbe informiranja o Povelji EU-a o temeljnim pravima i njezine upotrebe](#)

[Primjeri suradnje između nacionalnih tijela i akademske zajednice kojom se doprinosi boljem informiranju o Povelji i njezinoj boljoj upotrebi](#)

Tečaj izrade nacrtu zakonodavnih akata u organizaciji Sveučilišta u Tampereu, uključujući odjeljak o procjenama učinka na temeljna i ljudska prava, posebno o Povelji EU-a o temeljnim pravima (organiziran 8. studenoga 2018. i 26. studenoga 2019. te koji će se organizirati u jesen 2020.).

Primjeri nevladinih inicijativa kojima se promiče informiranje o Povelji i njezina upotreba u vašoj zemlji

Isticanje važnosti Povelje o temeljnim pravima povodom njezine desete godišnjice: [članak objavljen u novinama Turun Sanomat 11. prosinca 2019.](#)

Posljednji put ažurirano: 23/02/2022

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Povelja o temeljnim pravima – najbolje prakse država članica - Švedska

Informiranje o Povelji i njezina primjena u vašoj zemlji

Vladine politike kojima se promiču primjena Povelje i informiranje o njoj u zakonodavnim i upravnim tijelima, tijelima za izvršavanje zakonodavstva i pravosudnim tijelima

U Nacionalnoj strategiji za ljudska prava („strategija za ljudska prava”, Komunikacija Vlade 2016/17:29) Vlada je smatrala da postoji potreba za procjenom primjene Povelje. Sveučilište u Uppsali dobilo je 2017. zadaću mapirati primjenu Povelje. Dio zadatka bio je izdvojiti kada i kako sudovi primjenjuju Povelju, što je uključivalo izradu statističkih podataka o broju presuda u kojima se upućuje na Povelju. Analiza koja je predstavljena 31. prosinca 2017. i provedena u dogovoru, među ostalim, s Nacionalnom sudskom upravom (*Domstolverket*), pokazala je da je nekoliko sudova u više navrata primijenilo Povelju. Na Povelju se obično upućuje kad je predmet povezan s Europskom konvencijom o ljudskim pravima i/ili drugim pravom Unije. Nekoliko članaka češće se primjenjivalo, i to načelo *ne bis in idem* (članak 50.) i druga postupovna prava.

U vezi s Vladinom strategijom za ljudska prava (vidjeti prethodno navedeno) Sveučilište u Uppsali dobilo je zadatak da pripremi aktivnosti za razvoj vještina za državne službenike. Sveučilište nudi besplatne programe usavršavanja na internetu i u organizaciji pojedinačnih tijela. Programi uključuju usavršavanje u primjeni Povelje.

Nacionalna sudska uprava deset puta godišnje izdaje bilten o pravu Unije, čime doprinosi informiranju o primjeni Povelje u Švedskoj. Glavna je svrha biltena istaknuti i ilustrirati važnost prava Unije selektivnim praćenjem sudske prakse Suda Europske unije te praćenjem i izvještavanjem o tome kako švedski sudovi primjenjuju pravo Unije. Sudska praksa Suda Europske unije očito igra važnu ulogu u primjeni prava Unije, stoga nema sumnje da utječe i na smisao prava utvrđenih Poveljom. U tom kontekstu bilten o pravu Unije, ponajprije zbog praćenja relevantne sudske prakse Suda Europske unije, važan je instrument usmjeren na informiranje zaposlenika švedskih sudova i opće javnosti o pravu Unije, a time i o temeljnim pravima utvrđenima Poveljom. Sud Europske unije vrlo široko shvaća područje primjene prava Unije, a time i Povelje, što dodatno naglašava važnost kontinuiranog praćenja i općih smjernica povezanih s onim odlukama koje su, iz perspektive švedskih sudova, najvažnije/presudne u području prava Unije. To je zato što se radi o području prava koje je dinamično i stalno se razvija.

Popis pravnih poveznica o ljudskim pravima na intranetskim stranicama švedskih sudova daje informacije o svim relevantnim tijelima, institucijama i dokumentima te pravnim aktima povezanim s ljudskim pravima. Nacionalna sudska uprava objavom tih informacija osigurava zaposlenicima švedskih sudova odgovarajući i stalno ažurirani pristup bazi podataka koja sadržava ključne informacije o Povelji i drugom mjerodavnom zakonodavstvu koje se odnosi na ljudska prava.

Pravosudna akademija (*Domstolsakademin*) i Odjel za učenje (*Enheten för lärande*) odgovorni su za razvoj vještina zaposlenika švedskih sudova. To uključuje osposobljavanje koje se odnosi na pravosudnu djelatnost imenovanih sudaca, tehničkih savjetnika, službenika za izvještavanje, javnih bilježnika, izvjestitelja i pravnika za izradu nacрта, kao i osposobljavanje izvan pravosudne djelatnosti. Tečajevi osposobljavanja obuhvaćaju brojne predmete kao što su kazneno pravo, obiteljsko pravo, postupovno pravo, zemljišno i okolišno pravo, porezno pravo, pravo socijalne sigurnosti, migracijsko i postupovno pravo te upravno postupovno pravo. Osim toga, osigurano je prilagođeno osposobljavanje, primjerice za voditelje i sudske upravitelje. Povelja se na tečajevima osposobljavanja obrađuje izravno (tečajevi o samoj Povelji) i neizravno (kao sastavni dio tečaja kad je uvid u Povelju i ljudska prava bitan za predmet tečaja). Na primjer, tečajevi za buduće suce uključuju pregled temeljnih aspekata Povelje i njezina odnosa s Europskom konvencijom o ljudskim pravima, uključujući članke, sudsku praksu i pisanje sudske odluke. Sudionici se isto tako usavršavaju u pretraživanju baza podataka prava Unije. Za imenovane suce postoji, među ostalim, tečaj osposobljavanja na internetu iz područja europskog prava koji se bavi Poveljom. Tečajevi iz drugih područja, kao što su kazneno i upravno postupovno pravo, isto tako uključuju upućivanje na Povelju. Povelja se ističe i kad imenovani suci i suci pripravnici putuju u Europu u studijske posjete. Takva putovanja uključuju posjete Sudu Europske unije i Europskom sudu za ljudska prava. Povelja se obrađuje i na mnogo tečajeva koji se nude ostalim zaposlenicima sudova i svim kategorijama službenika. Primjeri uključuju uvodni tečaj za nove sudionike i tečajeve o odnosima s javnošću, medijima, Općoj uredbi o zaštiti podataka, upotrebi usluga tumača i jednakosti, kao i javnosti i povjerljivosti.

Alati koji pomažu boljem razumijevanju Povelje i kad se Povelja primjenjuje

za stručnjake (zakonodavca, upravu, tijela za izvršavanje zakonodavstva, pravosudna tijela i pravne stručnjake) za građane.

Upotreba i promidžba alata za razumijevanje Povelje koje su razvile druge zemlje EU-a ili drugi dionici u EU-u

Priručnik „Osposobljavanje o temeljnim pravima za službenike graničnog nadzora” (Frontex, 2013.), koji Povelju navodi kao alat za jačanje uzajamnog poštovanja i suradnje, upotrebljava se u Frontexovu usavršavanju za službenike granične policije.

Suradnja s dionicima radi promidžbe informiranja o Povelji EU-a o temeljnim pravima i njezine primjene

Primjeri suradnje između branitelja ljudskih prava i nacionalnih tijela kojom se doprinosi boljem informiranju o Povelji i njezinoj boljoj primjeni

–

Primjeri suradnje između nacionalnih tijela i akademske zajednice kojom se doprinosi boljem informiranju o Povelji i njezinoj boljoj primjeni

Kako je prethodno navedeno, Sveučilište u Uppsali dobilo je zadaću pripremiti aktivnosti za razvoj vještina za državne službenike. Kao dio te zadaće nudi operativno usavršavanje za javna tijela, koje razvija u bliskoj suradnji s nadležnim tijelima. Više informacija o usavršavanju koje nudi Sveučilište u Uppsali dostupno je na <https://mr-forum.se/>.

Primjeri nevladinih inicijativa kojima se promiče informiranje o Povelji i njezina primjena u vašoj zemlji

–

Posljednji put ažurirano: 25/10/2021

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.